

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ

ΕΚΘΕΣΗ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ

“Αναμόρφωση της βαθμολογικής διάρθρωσης, του συστήματος βαθμολογικών προαγωγών και του συστήματος επιλογής προϊσταμένων οργανικών μονάδων του δημοσίου τομέα, αναδιοργάνωση και εκσυγχρονισμός του νομικού προσώπου δημόσιου δικαίου με την επωνυμία “Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης” και λοιπές διατάξεις του Υπουργείου Εσωτερικών”

I. Γενικές παρατηρήσεις

Το φερόμενο προς συζήτηση και ψήφιση νομοσχέδιο, όπως διαμορφώθηκε μετά την επεξεργασία του από τη Διάρκη Επιτροπή Δημόσιας Διοίκησης, Δημόσιας Τάξης και Δικαιοσύνης, αποτελείται από εκατόν είκοσι έξι (126) άρθρα, συμπεριλαμβανομένου του ακροτελεύτιου άρθρου, που ορίζει τον χρόνο έναρξης ισχύος των διατάξεων του νόμου.

Αντικείμενο του νομοσχεδίου είναι πρωτίστως, αφενός η τροποποίηση του Κώδικα Κατάστασης Δημοσίων Πολιτικών Διοικητικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων Ν.Π.Δ.Δ. (ν. 3528/2007) ως προς τη βαθμολογική διάρθρωση, τη διαδικασία βαθμολογικής προαγωγής υπαλλήλων και επιλογής προϊσταμένων οργανικών μονάδων επιπέδων Γενικής Διεύθυνσης, Διεύθυνσης, Τμήματος, ή αντίστοιχου ή ενδιάμεσου επιπέδου, την υπηρεσιακή κατάστασή τους μετά την επιλογή και τοποθέτησή τους, την αξιολόγησή τόσο των προϊσταμένων όσο και των υπαλλήλων, τη σύσταση Μητρώου Υποψηφίων Προϊσταμένων, αλλά και Συμβουλίων Επιλογής Προϊσταμένων στο Α.Σ.Ε.Π., και, αφετέρου, η αναδιοργάνωση του νομικού προσώπου δημόσιου δικαίου με την επωνυμία «Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης», και ακο-

λούθως, η ρύθμιση λοιπών ζητημάτων αρμοδιότητας του Υπουργείου Εσωτερικών.

Ειδικότερα, η Ενότητα Α΄ του νομοσχεδίου (άρθρα 1 έως 29), υπό τον τίτλο «Ρυθμίσεις για την αναμόρφωση του βαθμολογίου, του συστήματος βαθμολογικών προαγωγών και επιλογής προϊσταμένων οργανικών μονάδων του Δημοσίου Τομέα και εισαγωγή νέων εργαλείων για την αξιολόγηση υπαλλήλων», αποτελείται από πέντε (5) Κεφάλαια. Ρυθμίζει ζητήματα, μεταξύ άλλων, ως προς τη βαθμολογική διάρθρωση των θέσεων, την προαγωγή υπαλλήλων, την αξιολόγηση και τη διαδικασία επιλογής προϊσταμένων οργανικών μονάδων, και εισάγει δείκτες ανάπτυξης σταδιοδρομίας των υπαλλήλων.

Το Κεφάλαιο Α΄ (άρθρα 1 έως 3), υπό τον τίτλο «Σκοπός, αντικείμενο και πεδίο εφαρμογής» ορίζει τον σκοπό, το αντικείμενο και το πεδίο εφαρμογής των διατάξεων της οικείας Ενότητας (άρθρα 1, 2 και 3, αντίστοιχα).

Το Κεφάλαιο Β΄ (άρθρα 4 έως 6), υπό τον τίτλο «Βαθμολογική διάρθρωση θέσεων και βαθμολογική προαγωγή υπαλλήλων» ρυθμίζει εκ νέου, μέσω τροποποίησης των οικείων άρθρων του Κώδικα Κατάστασης Δημοσίων Πολιτικών Διοικητικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων Ν.Π.Δ.Δ. (ν. 3528/2007), τη βαθμολογική διάρθρωση των θέσεων, τόσο των μόνιμων πολιτικών διοικητικών υπαλλήλων, όσο και των υπαλλήλων με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου (Ι.Δ.Α.Χ.), των κατηγοριών ειδικών θέσεων, ΠΕ, ΤΕ, ΔΕ και ΥΕ, συγκεκριμένων υποδιαρέσεων του δημόσιου τομέα, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα (άρθρο 4), τον ελάχιστο χρόνο υπηρεσίας κατά βαθμό ανά κατηγορία θέσεων, που απαιτείται για τη βαθμολογική προαγωγή των υπαλλήλων (άρθρο 5), και τα σχετικά με το σύστημα προαγωγών, τη διαδικασία και τους πίνακες των προακτών και μη προακτών (άρθρο 6).

Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Γ΄ (άρθρα 7 έως 21), υπό τον τίτλο «Διαδικασία επιλογής προϊσταμένων οργανικών μονάδων», τροποποιείται και ρυθμίζεται εκ νέου η διαδικασία και οι προϋποθέσεις επιλογής προϊσταμένων οργανικών μονάδων επιπέδων γενικής διεύθυνσης, διεύθυνσης, τμήματος, αυτοτελών τμημάτων και οργανικών μονάδων αντίστοιχου επιπέδου με τα ανωτέρω, καθώς και ενδιάμεσων αυτών επιπέδων διοίκησης (άρθρο 7). Εν συνεχεία, ορίζεται ότι συνιστάται και τηρείται ηλεκτρονικά Μητρώο Υποψηφίων Προϊσταμένων (στο εξής, Μητρώο), κατά τα ειδικότερα οριζόμενα (άρθρο 8), καθορίζεται η διαδικασία (μέσω γραπτής εξέτασης) και οι προϋποθέσεις ένταξης υποψηφίων σε αυτό, και ρυθμίζονται τα σχετικά με το Μητρώο ζητήματα (άρθρο 9). Ακολούθως, καθορίζονται τα κωλύματα ένταξης υπαλλήλων στο Μητρώο (άρθρο 10) και οι λόγοι διαγραφής τους από αυτό (άρθρο 11). Περαιτέρω, τροποποιείται το άρθρο 85 του ν. 3528/2007, και

ρυθμίζονται εκ νέου τα κριτήρια επιλογής προϊσταμένων, και, ειδικότερα, τα τυπικά-εκπαιδευτικά προσόντα, τα προσόντα του χρόνου εργασιακής εμπειρίας και άσκησης καθηκόντων σε θέση ευθύνης, όπως και της μοριοδότησης (άρθρο 12). Τροποποιείται, εξ άλλου, και το άρθρο 86 του ν. 3528/2007 σχετικά με τα όργανα επιλογής προϊσταμένων οργανικών μονάδων, και ορίζεται ότι, με απόφαση του Προέδρου του Α.Σ.Ε.Π., συνιστώνται Συμβούλια Επιλογής Προϊσταμένων (άρθρο 13). Επίσης, εισάγεται υποχρέωση των φορέων και του Υπουργείου Εσωτερικών για την εκτέλεση προπαρασκευαστικών ενεργειών σχετικά με τη διαδικασία επιλογής προϊσταμένων για τα επίπεδα Γενικής Διεύθυνσης, Διεύθυνσης και Τμήματος (άρθρο 14), καθορίζεται, μεταξύ άλλων, η διαδικασία ανάρτησης προκηρύξεων για την πλήρωση των θέσεων ευθύνης επιπέδων Γενικής Διεύθυνσης, Διεύθυνσης και Τμήματος, καθώς και αντίστοιχου ενδιαμέσου επιπέδου των φορέων στο Σύστημα Διαχείρισης Ανθρώπινου Δυναμικού Δημόσιας Διοίκησης (Σ.Δ.Α.Δ.), στις ιστοσελίδες του Υπουργείου Εσωτερικών, του Ανώτατου Συμβουλίου Επιλογής Προσωπικού (Α.Σ.Ε.Π.) και των οικείων φορέων (άρθρο 15). Εν συνεχεία, ορίζεται ότι οι εγγεγραμμένοι στο Μητρώο ενδιαφερόμενοι δύνανται να υποβάλουν αίτηση εκδήλωσης ενδιαφέροντος για συγκεκριμένη θέση προϊσταμένου επιπέδου Γενικής Διεύθυνσης, Διεύθυνσης ή Τμήματος (άρθρο 16), καθορίζεται η διαδικασία επιλογής προϊσταμένων επιπέδου Γενικής Διεύθυνσης (άρθρο 17), Διεύθυνσης και Τμήματος (άρθρο 18), και η διαδικασία τοποθέτησής τους, καθώς και η διάρκεια της θητείας τους (άρθρο 19). Τέλος, καθορίζονται οι περιπτώσεις ένεκα των οποίων επέρχεται πρόωγη παύση προϊσταμένου από τα καθήκοντά του (άρθρο 20) ή απαλλαγή από τα καθήκοντά του (άρθρο 21).

Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Δ' (άρθρα 22 έως 25), υπό τον τίτλο «Δείκτες ανάπτυξης σταδιοδρομίας και αξιολόγηση υπαλλήλων», καθορίζονται, μεταξύ άλλων, οι «Δείκτες Ανάπτυξης Σταδιοδρομίας», (άρθρο 22), ο τρόπος βαθμολόγησης των δεξιοτήτων των προϊσταμένων (άρθρο 23), η διαδικασία αξιολόγησης των υπαλλήλων (άρθρο 24), και τίθεται εξουσιοδότηση, προκειμένου με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών να καταρτίζεται οδηγός αξιολόγησης δεξιοτήτων, συμπεριφοράς και επαγγελματικής επάρκειας για κάθε βαθμό, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα (άρθρο 25).

Το Κεφάλαιο Ε' (άρθρα 26 έως 29), υπό τον τίτλο «Εξουσιοδοτικές – μεταβατικές – τελικές – καταργούμενες διατάξεις», περιλαμβάνει τις εξουσιοδοτικές, μεταβατικές και τελικές ρυθμίσεις για την εφαρμογή του διατάξεων της Ενότητας Α' (άρθρα 26 έως 28), καθώς και τις καταργούμενες διατάξεις για επιμέρους ζητήματα του Κώδικα Κατάστασης Δημοτικών και Κοινοτικών Υπαλλήλων (άρθρο 29).

Η Ενότητα Β΄ του νομοσχεδίου (άρθρα 30 έως 86), υπό τον τίτλο «Αναδιοργάνωση και εκσυγχρονισμός του νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου με την επωνυμία Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης», αποτελείται από οκτώ (8) Μέρη (Α΄ έως Η΄), και ρυθμίζει ζητήματα, μεταξύ άλλων, σχετικά, με την οργάνωση και τη λειτουργία του Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης, της Εθνικής Σχολής Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης, της Ακαδημίας Επαγγελματικής Ανάπτυξης Δημοσίων Υπαλλήλων, και της Ακαδημίας Ηγεσίας, καθώς και με την αποστολή του Εργαστηρίου Καινοτομίας Δημοσίων Πολιτικών και τη λειτουργία των πληροφορικών συστημάτων του Ε.Κ.Δ.Δ.Α.

Ειδικότερα, το Μέρος Α΄ (άρθρα 30 έως 31), υπό τον τίτλο «Σκοπός - αντικείμενο» ορίζει τον σκοπό και το αντικείμενο των διατάξεων της οικείας Ενότητας (άρθρα 30 έως 31).

Το Μέρος Β΄ (άρθρα 32 έως 59), υπό τον τίτλο «Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης» (Ε.Κ.Δ.Δ.Α.), αποτελείται από έξι (6) Κεφάλαια (Α΄ έως ΣΤ΄). Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Α΄ (άρθρα 32 έως 35), υπό τον τίτλο «Γενικές διατάξεις», τίθενται οι ορισμοί για τους σκοπούς της οικείας Ενότητας (άρθρο 32), ρυθμίζεται εκ νέου η νομική μορφή και η έδρα του Ε.Κ.Δ.Δ.Α., ορίζεται ότι αυτό, αφενός, χαίρει διοικητικής και οικονομικής αυτοτέλειας, και, αφετέρου, εποπτεύεται από τον Υπουργό Εσωτερικών (άρθρο 33), και καθορίζεται η αποστολή του (άρθρο 34), καθώς και οι τακτικοί και έκτακτοι πόροι του, και το νομικό πλαίσιο που διέπει την οικονομική του διαχείριση (άρθρο 35). Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Β΄ (άρθρα 36 έως 44), υπό τον τίτλο «Διοίκηση», ρυθμίζονται ζητήματα σχετικά με τα όργανα διοίκησης του Ε.Κ.Δ.Δ.Α. (άρθρο 36), το Διοικητικό Συμβούλιο (άρθρο 37), τις αρμοδιότητες και τη λειτουργία του (άρθρο 38), τον Πρόεδρο (άρθρο 39) και τον Αντιπρόεδρο του Ε.Κ.Δ.Δ.Α. (άρθρο 40), τον Επικεφαλής της Εθνικής Σχολής Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης (άρθρο 41), τον Επικεφαλής της Ακαδημίας Επαγγελματικής Ανάπτυξης Δημοσίων Υπαλλήλων (άρθρο 42), τον Επικεφαλής του Εργαστηρίου Καινοτομίας Δημοσίων Πολιτικών (άρθρο 43), και τον Επικεφαλής της Ακαδημίας Ηγεσίας του Ε.Κ.Δ.Δ.Α. (άρθρο 44). Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Γ΄ (άρθρα 45 έως 48), υπό τον τίτλο «Συλλογικά όργανα», ρυθμίζεται η αποστολή, η σύνθεση και η συγκρότηση του Επιστημονικού και Εκπαιδευτικού Συμβουλίου του Ε.Κ.Δ.Δ.Α., η θητεία των μελών του και η λειτουργία του (άρθρο 45), όπως και η λειτουργία της Κεντρικής Επιτροπής Διαγωνισμού (άρθρο 46), της Επιτροπής Ενστάσεων (άρθρο 47) και της Κεντρικής Επιτροπής Πιστοποίησης (άρθρο 48). Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Δ΄ (άρθρα 49 έως 55), υπό τον τίτλο «Οργάνωση, προσωπικό και Μητρώο διδακτικού και ερευνητικού προ-

σωπικού», ορίζεται, μεταξύ άλλων, η διάρθρωση των υπηρεσιών του Ε.Κ.Δ.Δ.Α. (άρθρο 49), ο τρόπος στελέχωσής του, με κάλυψη των θέσεων προσωπικού μέσω διορισμού ή πρόσληψης, μετάταξης, και απόσπασης, κατά τα ειδικότερον οριζόμενα (άρθρο 50), ο τρόπος επιλογής προϊσταμένων (άρθρο 51) και η σύσταση θέσεων μόνιμου διδακτικού προσωπικού (άρθρο 52). Ακολούθως, ρυθμίζεται εκ νέου η λειτουργία του Μητρώου Διδακτικού και Ερευνητικού Προσωπικού (Μ.Δ.Ε.Π.) του Ε.Κ.Δ.Δ.Α., η διαδικασία ένταξης των ενδιαφερομένων σε αυτό και ο τρόπος ανάληψης διδακτικού έργου ή υλοποίησης εκπαιδευτικών προγραμμάτων (άρθρο 53), καθορίζεται το θεσμικό πλαίσιο που διέπει το διδακτικό και ερευνητικό προσωπικό του Ε.Κ.Δ.Δ.Α., τόσο ως προς το προσωπικό που δύναται να εντάσσεται στο Μ.Δ.Ε.Π. όσο και ως προς τον τρόπο αποζημίωσής του (άρθρο 54), καθώς και το πλαίσιο που διέπει τον υπεύθυνο σπουδών και έρευνας, στα καθήκοντα του οποίου περιλαμβάνεται, μεταξύ άλλων, ο επιστημονικός συντονισμός και ο έλεγχος του εκπαιδευτικού και επιμορφωτικού έργου που παρέχει ο φορέας (άρθρο 55). Το Κεφάλαιο Ε' (άρθρα 56 και 57), υπό τον τίτλο «Διαχείριση ποιότητας», περιλαμβάνει ρυθμίσεις, αφενός, για τη διαχείριση της ποιότητας της εκπαίδευσης, της επιμόρφωσης και των λοιπών υπηρεσιών που παρέχει ο φορέας, μεταξύ των οποίων και η υποχρεωτική εφαρμογή πιστοποιημένου Συστήματος Διαχείρισης Ποιότητας (άρθρο 56), και, αφετέρου, για τη σύνταξη, έγκριση και υποβολή έκθεσης πεπραγμένων και αποτελεσμάτων του Ε.Κ.Δ.Δ.Α., κατά τα ειδικότερον οριζόμενα (άρθρο 57). Με το Κεφάλαιο ΣΤ' (άρθρα 58 και 59), υπό τον τίτλο «Εξωστρέφεια και υπηρεσίες προς τρίτους», συνιστάται Μονάδα Διεθνών Δραστηριοτήτων και Εξωστρέφειας (άρθρο 58), και ρυθμίζονται ζητήματα σχετικά με την παροχή υπηρεσιών έναντι αμοιβής και τη συνεργασία του Ε.Κ.Δ.Δ.Α. με τρίτους (άρθρο 59).

Το Μέρος Γ' (άρθρα 60 έως 69), υπό τον τίτλο «Εθνική Σχολή Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης» (Ε.Σ.Δ.Δ.Α.), ρυθμίζει εκ νέου την αποστολή της Ε.Σ.Δ.Δ.Α., η οποία λειτουργεί σε επίπεδο Διεύθυνσης, και ορίζει ότι αυτή «παρέχει εκπαίδευση με διαφορετική αποστολή και περιεχόμενο από την εκπαίδευση, προπτυχιακού ή μεταπτυχιακού επιπέδου, που παρέχουν τα Α.Ε.Ι. και Ν.Π.Π.Ε.» (άρθρο 60), καθορίζεται ο τρόπος, οι προϋποθέσεις και η διαδικασία εισαγωγής στην Ε.Σ.Δ.Δ.Α. (άρθρο 61), και προβλέπεται η διεξαγωγή ετήσιου εισαγωγικού διαγωνισμού τριών σταδίων, κατά τα ειδικότερον οριζόμενα (άρθρο 62). Ακολούθως, παρέχεται η δυνατότητα υποβολής ένστασης κατά του προσωρινού πίνακα επιτυχόντων του διαγωνισμού εισαγωγής στην Ε.Σ.Δ.Δ.Α., και ρυθμίζεται η διαδικασία ολοκλήρωσης της εισαγωγής των επιτυχόντων με σειρά κατάταξης (άρθρο 63). Περαιτέρω, ρυθμίζο-

νται ζητήματα σχετικά με την ιδιότητα των σπουδαστών της Ε.Σ.Δ.Δ.Α. (άρθρο 64), τη διάρκεια των σπουδών, τα θεωρητικά μαθήματα και την πρακτική άσκηση, όπως και την κατάρτιση του τελικού πίνακα κατάταξης των αποφοίτων, με φθίνουσα σειρά βαθμολογίας (άρθρο 65), καθορίζεται το περιεχόμενο και ο σχεδιασμός του προγράμματος σπουδών, μέσω εγκεκριμένης επισημονικής και τυποποιημένης Μεθοδολογίας Σχεδιασμού Προγράμματος Σπουδών (άρθρο 66), καθώς και το περιεχόμενο του Κανονισμού Σπουδών (άρθρο 67), καθορίζεται ο τρόπος κατανομής και διορισμού των αποφοίτων της Ε.Σ.Δ.Δ.Α. και η υποχρεωτική παροχή υπηρεσίας των διορισθέντων στους φορείς του Δημοσίου, τα ν.π.δ.δ, τις Αποκεντρωμένες Διοικήσεις, τους Ο.Τ.Α. α' και β' βαθμού και τις Ανεξάρτητες Αρχές (άρθρο 68), και παρέχεται η δυνατότητα στην Ε.Σ.Δ.Δ.Α. να οργανώνει «Διεθνείς Κύκλους Σπουδών», κατά τα ειδικότερον οριζόμενα (άρθρο 69).

Το Μέρος Δ' (άρθρα 70 έως 74), υπό τον τίτλο «Ακαδημία Επαγγελματικής Ανάπτυξης Δημοσίων Υπαλλήλων», ορίζει ως αποστολή της Ακαδημίας Επαγγελματικής Ανάπτυξης Δημοσίων Υπαλλήλων (Ακ.Ε.Α.Δ.Υ.), η οποία λειτουργεί σε επίπεδο Διεύθυνσης, ιδίως, τη διά βίου επιμόρφωση των μόνιμων πολιτικών διοικητικών υπαλλήλων και των υπαλλήλων με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου του δημόσιου τομέα (άρθρο 70), ρυθμίζει ζητήματα σχετικά με την ανίχνευση των αναγκών επιμόρφωσης μέσω συνδυαστικής αξιοποίησης των ειδικότερα προβλεπόμενων πηγών και εργαλείων (άρθρο 71), καθώς και με την επικαιροποίηση του ετήσιου καταλόγου επιμόρφωσης (άρθρο 72), καθορίζει τα κριτήρια που λαμβάνονται υπόψη για την εφαρμογή της μεθοδολογίας επικαιροποίησης στα υφιστάμενα επιμορφωτικά προγράμματα και προβλέπει ειδικά σχεδιασμένα ψηφιακά εργαλεία συλλογής ανατροφοδότησης για την αποτύπωση της άμεσης εμπειρίας των συμμετεχόντων (άρθρο 73) και, τέλος, ρυθμίζει ζητήματα σχετικά με την αξιολόγηση και αποτίμηση της υλοποίησης της επιμόρφωσης (άρθρο 74), κατά τα ειδικότερον οριζόμενα.

Το Μέρος Ε' (άρθρα 75 και 76), υπό τον τίτλο «Ακαδημία Ηγεσίας», καθορίζει την αποστολή της Ακαδημίας Ηγεσίας, η οποία λειτουργεί σε επίπεδο Τμήματος του Ε.Κ.Δ.Δ.Α. (άρθρο 75), και προσδιορίζει τις κατηγορίες των προσώπων στα οποία απευθύνονται τα επιμορφωτικά προγράμματα, τις κατηγορίες προσώπων που δύνανται να συμμετέχουν σε αυτά και τους εισηγητές ή ομιλητές που δύνανται να καλούνται, καθώς και τους δικαιούχους του Προγράμματος πιστοποίησης ηγετικών, διοικητικών, ψηφιακών και διαπροσωπικών δεξιοτήτων στελεχών του Δημοσίου, κατά τα ειδικότερον οριζόμενα (άρθρο 76).

Το Μέρος ΣΤ' (άρθρα 77 έως 83), υπό τον τίτλο «Εργαστήριο Καινοτομίας Δημόσιων Πολιτικών», ορίζει την αποστολή του Εργαστηρίου Καινοτομίας Δημόσιων Πολιτικών, το οποίο λειτουργεί σε επίπεδο Διεύθυνσης και αποτελεί την ερευνητική μονάδα του Ε.Κ.Δ.Δ.Α. (άρθρο 77), προβλέπει τη λειτουργία Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος (Ο.Π.Σ.) για την υποστήριξη των εκπαιδευτικών, επιμορφωτικών, ερευνητικών και υποστηρικτικών λειτουργιών του Ε.Κ.Δ.Δ.Α. (άρθρο 78), ρυθμίζει ζητήματα σχετικά με τις ηλεκτρονικές υπηρεσίες του (άρθρο 79), τις ψηφιακές πλατφόρμες σύγχρονης και ασύγχρονης εξ αποστάσεως επιμόρφωσης και εκπαίδευσης (άρθρο 80), και το δημόσια προσβάσιμο ψηφιακό αποθετήριο εκπαιδευτικού, επιμορφωτικού και ερευνητικού υλικού (άρθρο 81), προβλέπει τη δυνατότητα συλλογής και ανταλλαγής δεδομένων με φορείς του δημόσιου τομέα (άρθρο 82) και ρυθμίζει ζητήματα προστασίας δεδομένων και ασφάλειας πληροφοριών, κατά τα ειδικότερον οριζόμενα (άρθρο 83).

Το Μέρος Η' (άρθρα 84 έως 86), υπό τον τίτλο «Εξουσιοδοτικές – Μεταβατικές – Καταργούμενες διατάξεις», εισάγει εξουσιοδοτικές (άρθρο 84) και μεταβατικές διατάξεις (άρθρο 85) για την εφαρμογή διατάξεων της εν λόγω Ενότητας, και, ακολούθως, τίθενται οι καταργούμενες διατάξεις (άρθρο 86).

Η Ενότητα Γ' (άρθρα 87 έως 125), υπό τον τίτλο «Λοιπές διατάξεις», αποτελείται από τρία (3) Μέρη (Α', Β' και Γ').

Το Μέρος Α' (άρθρα 87 έως 120), υπό τον τίτλο «Λοιπές διατάξεις [του] Υπουργείου Εσωτερικών», αποτελείται από τέσσερα (4) Κεφάλαια (Α' έως και Δ').

Το Κεφάλαιο Α' (άρθρα 87 έως 90), υπό τον τίτλο «Διατάξεις για την πειθαρχική διαδικασία των δημόσιων πολιτικών διοικητικών υπαλλήλων και υπαλλήλων Ν.Π.Δ.Δ.», μεταξύ άλλων, καταργεί την υποχρέωση πραγματοποίησης εισήγησης από μέλος του Πειθαρχικού Συμβουλίου, η οποία είχε εισαχθεί διά του άρθρου 34 του ν. 5225/2025 κατά το διαδικαστικό στάδιο πριν από την κλήση του διωκόμενου υπαλλήλου σε απολογία στις περιπτώσεις μη διενέργειας ανάκρισης κατά την παρ. 1 του άρθρου 127 του Υπαλληλικού Κώδικα (άρθρο 87), παρατείνει, κατά ένα έτος, τη διάρκεια ισχύος και τη μεταβατική λειτουργία των εν ισχύι πειθαρχικών συμβουλίων, και ορίζει ότι οι υποθέσεις που εξετάζονται λόγω αρμοδιότητας από το Ειδικό Πειθαρχικό Συμβούλιο του άρθρου 25 του ν. 5003/2022, για το ειδικό ένστολο προσωπικό της δημοτικής αστυνομίας, υπάγονται, από την 1η.1.2027, στο πειθαρχικό συμβούλιο του άρθρου 119Α του Κώδικα Δημόσιων Πολιτικών Διοικητικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων Ν.Π.Δ.Δ (άρθρα 88 και 89), και ρυθμίζει ζητήματα αποζημίωσης των γραμματέων του Πειθαρχικού Συμβουλίου Ανθρώπινου Δυναμικού Δημόσιου Τομέα (άρθρο 90).

Το Κεφάλαιο Β΄ (άρθρα 91 έως 110), υπό τον τίτλο «Υπηρεσιακές μεταβολές, θέματα προσλήψεων και μοριοδότησης σε θέσεις του Δημοσίου – Εξαιρετικές ρυθμίσεις», μεταξύ άλλων, επεκτείνει την εφαρμογή των κωλυμάτων διορισμού του άρθρου 16 του Κώδικα Δημοτικών και Κοινοτικών Υπαλλήλων στους υποψηφίους για διορισμό σε θέσεις ειδικού ένστολο προσωπικού της δημοτικής αστυνομίας (άρθρο 91), και των κωλυμάτων συμμετοχής σε νέα διαδικασία πλήρωσης θέσεων στους διορισθέντες σε θέσεις ειδικού ένστολο προσωπικού της δημοτικής αστυνομίας (άρθρο 92), παρέχει τη δυνατότητα καθορισμού από κάθε προκήρυξη των συντελεστών βαρύτητας για τις δοκιμασίες επιλογής προσωπικού στους διαγωνισμούς που διενεργούνται από το Α.Σ.Ε.Π. (άρθρο 93), εισάγει τη δυνατότητα των υποψηφίων να αποσύρουν την αίτηση συμμετοχής τους σε διαδικασίες επιλογής προσωπικού μετά τη λήξη της προθεσμίας υποβολής αιτήσεων και πριν από την ολοκλήρωση της προθεσμίας υποβολής των ενστάσεων (άρθρο 94), ορίζει ότι η πιστοποιημένη, κατ' εφαρμογήν της παρ. 3 του άρθρου 7 του ν. 3699/2008, επάρκεια στη γνώση της Ελληνικής Νοηματικής Γλώσσας λογίζεται, κατ' αναφορά προς τους υποψηφίους με κώφωση/βαρηκοΐα με ποσοστό αναπηρίας εξήντα επτά τοις εκατό (67%) και άνω, ως άριστη γνώση ξένης γλώσσας, ενώ, ως προς τους λοιπούς υποψηφίους, ως καλή γνώση (άρθρο 95), εισάγει τη δυνατότητα πλήρωσης, με τη διαδικασία των υπαλλήλων επί θητεία, των θέσεων Ειδικού Επιστημονικού και Τεχνικού Προσωπικού στα Ερευνητικά Ιδρύματα Κέντρα ή Ινστιτούτα, και των θέσεων Ειδικού Επιστημονικού Προσωπικού σε φορείς του Δημοσίου που παραμένουν κενές από προκηρύξεις β' σταδίου γραπτού διαγωνισμού του Α.Σ.Ε.Π. ή που έχουν, κατά παρέκκλιση, προκηρυχθεί ως τέτοιες, όταν αυτό δικαιολογείται από την ειδικότητα του αντικειμένου τους (άρθρο 96), ορίζει τη διετή πραγματική διαμονή σε δήμο ως προϋπόθεση για την πλήρωση του κριτηρίου της εντοπιότητας (άρθρο 97), ρυθμίζει εκ νέου το σύστημα επιλογής προϊσταμένων των θέσεων ευθύνης του Α.Σ.Ε.Π. (άρθρο 98), και εισάγει σύστημα επιλογής προϊσταμένων των θέσεων ευθύνης της Γενικής Γραμματείας Συντονισμού της Προεδρίας της Κυβέρνησης (άρθρο 99), ορίζει, ανά υποψήφιο, μέγιστο – έως πέντε (5) – αριθμό επιτρεπτών αιτήσεων συμμετοχής σε διαδικασία επιλογής διοίκησης φορέων του δημόσιου τομέα (άρθρο 100), καθορίζει εκ νέου τη διαδικασία υποβολής και ελέγχου των δηλώσεων που υποβάλλουν στο Ελεγκτικό Συνέδριο οι λειτουργοί, οι υπάλληλοι και οι μισθωτοί του δημόσιου τομέα που κατέχουν δεύτερη θέση ή έχουν δεύτερη απασχόληση σε αυτόν, για τις εν λόγω θέσεις ή την πρόσθετη απασχόληση, όπως και για τις αποδοχές και πάσης φύσεως απολαβές που λαμβάνουν από τις θέσεις αυτές, αφενός, εντάσσοντας στους υποχρέους, και τους απασχολούμενους

στους φορείς του δημόσιου τομέα, όπως αυτός ορίζεται στο άρθρο 14 παρ. Ι περ. α) του ν. 4270/2014 (Γενική Κυβέρνηση, τα εκτός αυτής νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και οι εκτός αυτής δημόσιες επιχειρήσεις και οργανισμοί του Κεφαλαίου Α΄ του ν. 3429/2005), και, αφετέρου, εισάγοντας την υποχρέωση ηλεκτρονικής υποβολής της ως άνω δήλωσης στο Ελεγκτικό Συνέδριο (άρθρο 101), εντάσσει τους υπαλλήλους των φορέων του δημόσιου τομέα σε ενιαίο ηλεκτρονικό σύστημα καταγραφής της εισόδου και εξόδου τους στην υπηρεσία, και ρυθμίζει σχετικά ζητήματα (άρθρο 102), αυξάνει, από έναν (1), σε τρεις (3), τους μετακλητούς υπαλλήλους που διορίζονται προς υποστήριξη του έργου του Έλληνα Επιτρόπου στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή (άρθρο 103), ρυθμίζει εκ νέου το πλαίσιο για την απαγόρευση των προσλήψεων και άλλων μεταβολών στην υπηρεσιακή κατάσταση των υπαλλήλων κατά τις προεκλογικές περιόδους (άρθρο 104), προσθέτει στις επιτρεπτές περιπτώσεις πρόσληψης από τους Ο.Τ.Α., υπαλλήλων με σύμβαση εργασίας Ιδιωτικού Δικαίου Ορισμένου Χρόνου, την αντιμετώπιση κατεπειγουσών αναγκών κλάδου και ειδικότητας Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης (ΔΕ) Οδηγών ΔΕ Χειριστών Μηχανημάτων Έργου, που προκύπτουν εξαιτίας απόσπασης του αντίστοιχου μόνιμου προσωπικού, η οποία έλαβε χώρα χωρίς τη σύμφωνη γνώμη του φορέα προέλευσης, και για όσο χρονικό διάστημα διαρκεί η απόσπαση ή η παράτασή της (άρθρο 105), ρυθμίζει ζητήματα μετάταξης σε άλλο δήμο, ακόμα και πριν τη συμπλήρωση διετούς παραμονής στον φορέα διορισμού, των υπαλλήλων που διορίστηκαν, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 29 του ν. 5013/2023, με την υπ' αρ. 7/4.12.2023 απόφαση της Ολομέλειας του Α.Σ.Ε.Π., και οι οποίοι, σύμφωνα με την Αιτιολογική Έκθεση που συνοδεύει το νομοσχέδιο παρέχουν υπηρεσίες του Προγράμματος «Βοήθεια στο Σπίτι» (άρθρο 106), ρυθμίζει ζητήματα απόσπασης των υπαλλήλων που υπηρετούν στη δημόσια εταιρεία υπό την επωνυμία «Αλεξάνδρεια Ζώνη Καινοτομίας Α.Ε.» (άρθρο 107), όπως και ζητήματα σχετικά με την «Προσωρινή Συμφωνία του έτους 2026 για την Υπηρεσία Συγκέντρωσης, Αποθήκευσης και Παροχής Ρυθμιζόμενων Ποσοτήτων Νερού μέσω του Υδροσυστήματος του Άρδα», η οποία υπογράφηκε τη 12η.2.2026 μεταξύ της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης και της εταιρείας υπό την επωνυμία «NATSIONALNA ELEKTRICHESKA KOMPANIA EAD» (άρθρο 108), παρέχει τη δυνατότητα παράτασης, για χρονικό διάστημα τριών (3) ετών συνολικά από την ημερομηνία λήξης τους, των συμβάσεων εργασίας ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου οι οποίες συνήφθησαν κατ' εφαρμογήν του άρθρου 56 του ν. 4873/2021 για την κάλυψη αναγκών της εταιρείας υπό την επωνυμία «Ειδικός Περιφερειακός Διαβαθμιδικός Φορέας Διαχείρισης

Στερεών Αποβλήτων Νοτίου Αιγαίου» (άρθρο 109), και διευρύνει, κατά μία (1) επιπλέον θητεία, τη δυνατότητα ανανέωσης της θητείας του Διοικητικού Συμβουλίου του Φορέα Διαχείρισης Κοινοχρήστων εντός του Μητροπολιτικού Πόλου Ελληνικού - Αγίου Κοσμά (άρθρο 110).

Το Κεφάλαιο Γ΄ (άρθρα 111 έως 113), υπό τον τίτλο «Διατάξεις εκλογικής νομοθεσίας», μεταξύ άλλων, καθορίζει εκ νέου το χρονικό σημείο στο οποίο πρέπει να λάβει χώρα η παραίτηση από θέσεις οι οποίες, σύμφωνα με το άρθρο 56 του Συντάγματος, αποτελούν κώλυμα για την εκλογή στο αξίωμα του βουλευτή (άρθρο 111), ρυθμίζει ζητήματα που αφορούν τα χαρακτηριζόμενα – από την Υ.Α. 14749 «Καθορισμός λεπτομερειών τήρησης του μητρώου καταστημάτων ψηφοφορίας και εκλογικών τμημάτων της παρ. 2 του άρθρου 31 ν. 5083/2024 (Α΄ 12), τρόπος υποβολής στοιχείων και πρόσβασης σε αυτό» (Β΄ 1649/4.4.2025) – ως καταστήματα ψηφοφορίας «ευχερούς πρόσβασης» σε άτομα με αναπηρία και εμποδιζόμενα άτομα και την κατάταξη των εκλογέων που το επιθυμούν σε αυτά (άρθρο 112), καθώς και ζητήματα που αφορούν τον χρόνο αποστολής ορισμένων κατηγοριών ονομαστικών καταλόγων στην Εισαγγελία του Αρείου Πάγου (άρθρο 113).

Το Κεφάλαιο Δ΄ (άρθρα 114 έως 120), υπό τον τίτλο «Ρυθμίσεις Τοπικής Αυτοδιοίκησης – Τροποποιήσεις του Κώδικα Τοπικής Αυτοδιοίκησης», ρυθμίζει, ιδίως, ζητήματα ως προς τα έξοδα παράστασης οργάνων των Ο.Τ.Α. (άρθρο 114), την κατάργηση του «Λογαριασμού Αρωγής Δήμων», ο οποίος τηρείται στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, και τη μεταφορά του χρηματικού υπολοίπου του (άρθρο 115), τη διαδικασία υποβολής των καταστάσεων προϋπολογισμού/απολογισμού από τις ταμειακές υπηρεσίες των δήμων και των περιφερειών (άρθρο 116), τη δυνατότητα παροχής οικονομικής ενίσχυσης και σε περιφέρειες (άρθρο 117), νομοτεχνικές διορθώσεις παραπομπών στον Κώδικα Τοπικής Αυτοδιοίκησης (άρθρο 118), τη διαδικασία για τον έλεγχο νομιμότητας, κατά το μεταβατικό στάδιο και μέχρι την έναρξη λειτουργίας της Υπηρεσίας Γενικής Εποπτείας Νομιμότητας Ο.Τ.Α. (άρθρο 119), και την παράταση, όχι πέραν της 30ής Ιουνίου 2027, των αρμοδιοτήτων υπηρεσιών δημοτικής αστυνομίας που έχουν ανατεθεί σε δημοτικούς υπαλλήλους (άρθρο 120).

Το Μέρος Β΄ της Ενότητας Γ΄ (άρθρα 121 έως 123), υπό τον τίτλο «Άλλες ρυθμίσεις», ρυθμίζει, μεταξύ άλλων, ζητήματα στελέχωσης της Γενικής Γραμματείας Κρίσιμων Οντοτήτων (άρθρο 121), παράτασης, έως την 31η.12.2026, της ισχύος του Τμήματος 1 της υπ΄ αρ. 107/2023 Συμφωνίας Πλαίσιο της ανώνυμης Εταιρείας υπό την επωνυμία «Ηλεκτρονική Διακυβέρνησης Κοινωνικής Ασφάλισης Ανώνυμη Εταιρεία» (Η.ΔΙ.Κ.Α. Α.Ε.), για τη λειτουργία του Συστήματος Ηλεκτρονικής Συνταγογράφησης (άρθρο 122),

και τη συγκρότηση της Επιτροπής Διοικητικής Αρχής Σηράγγων (άρθρο 123).

Το Μέρος Γ΄ της Ενότητας Γ΄ (άρθρα 124 και 125), υπό τον τίτλο «Εξουσιοδοτική διάταξη και καταργούμενες διατάξεις [της] Ενότητας Γ΄», εισάγει εξουσιοδοτική διάταξη για την εφαρμογή διατάξεων της εν λόγω Ενότητας (άρθρο 124) και, ακολούθως, τίθενται οι καταργούμενες διατάξεις (άρθρο 125).

Η Ενότητα Δ΄ (άρθρο 126), υπό τον τίτλο «Έναρξη ισχύος», ορίζει την έναρξη ισχύος του νόμου.

II. Παρατηρήσεις επί των άρθρων

1. Επί του άρθρου 3

Το άρθρο 3 ορίζει ότι «[τ]ο Κεφάλαιο Β΄ περί βαθμολογικής διάρθρωσης θέσεων και βαθμολογικής προαγωγής υπαλλήλων και το Κεφάλαιο Γ΄ περί διαδικασίας επιλογής προϊσταμένων οργανικών μονάδων εφαρμόζονται στους μόνιμους πολιτικούς διοικητικούς υπαλλήλους και υπαλλήλους εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου (Ι.Δ.Α.Χ.) που ανήκουν οργανικά στα Υπουργεία, στις αυτοτελείς δημόσιες υπηρεσίες, στις αποκεντρωμένες διοικήσεις, στα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου (ν.π.δ.δ.), στους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης α΄ και β΄ βαθμού και στα ν.π.δ.δ. αυτών, στα ιδρύματα και τους συνδέσμους των Δήμων, καθώς και στις ανεξάρτητες αρχές. Ειδικά συστήματα επιλογής προϊσταμένων για τους φορείς που υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος νόμου δύνανται να διατηρούνται σε ισχύ».

Συναφώς, στο άρθρο 26 του νομοσχεδίου τίθεται εξουσιοδότηση, προκειμένου, εντός αποκλειστικής προθεσμίας δύο (2) μηνών από την έναρξη ισχύος του νόμου, να εκδοθεί κοινή απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού, κατόπιν ειδικώς αιτιολογημένης εισήγησής του, προκειμένου να διατηρηθούν εν ισχύ τα ειδικά συστήματα επιλογής προϊσταμένων των φορέων που υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής των προτεινόμενων διατάξεων.

Τέλος, σύμφωνα με την παρ. 11 του άρθρου 84 του Υ.Κ., όπως τροποποιείται με το άρθρο 7, «[ε]ιδικές προϋποθέσεις επιλογής προϊσταμένων Γενικών Διευθύνσεων Οικονομικών Υπηρεσιών των φορέων που εντάσσονται στο πεδίο εφαρμογής της παρούσας Ενότητας διατηρούνται σε ισχύ».

Με το προτεινόμενο Κεφάλαιο Β΄, περί βαθμολογικής διάρθρωσης θέσεων και προαγωγής υπαλλήλων, τροποποιούνται τα άρθρα 80, 82 και 83 του ν. 3528/2007, και, εν συνεχεία, με το προτεινόμενο Κεφάλαιο Γ΄, περί διαδικασίας επιλογής προϊσταμένων οργανικών μονάδων, τροποποιούνται τα αρ-

θρα 84, 85 και 86 του ν. 3528/2007 και προστίθενται άρθρα 84Α έως 84Δ και 86Α έως 86Η στον ν. 3528/2007.

Η παρ. 1 του άρθρου 2 του ν. 3528/2007 (Υ.Κ.) καθορίζει την έκταση εφαρμογής του, στους πολιτικούς διοικητικούς υπαλλήλους του κράτους και των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου (ν.π.δ.δ.). Με την παρ. 2 του άρθρου 2 του Υ.Κ., εξαιρούνται ρητά από την υπαγωγή στον Υ.Κ. τόσο οι υπάλληλοι ή λειτουργοί του κράτους και των ν.π.δ.δ., οι οποίοι, κατά συνταγματική επιταγή (βλ., άρθρα 103 παρ. 6, 92 παρ. 2 και 4 και 100Α εδ. α' του Συντάγματος) ή κατά νομοθετική ρύθμιση (λ.χ., το προσωπικό που υπάγεται στον Κώδικα Κατάστασης Δημοτικών και Κοινοτικών Υπαλλήλων, ν. 3584/2007), διέπονται από ειδικές διατάξεις, όσο και οι υπάλληλοι των ΟΤΑ α' και β' βαθμού. Οι ανωτέρω υπάλληλοι και λειτουργοί υπάγονται επικουρικά στις διατάξεις του Υ.Κ., και μόνον για όσα θέματα δεν ρυθμίζονται από τις ειδικές για αυτούς διατάξεις, και μόνον, ευνοήτως, εφόσον οι διατάξεις του Υ.Κ. δεν έρχονται σε αντίθεση με το ειδικό θεσμικό πλαίσιο που τους διέπει. Στην περίπτωση κατά την οποία, βάσει των ειδικών για τους ανωτέρω διατάξεων, τίθεται ρητή εξαίρεση από την επικουρική υπαγωγή τους στις διατάξεις του Υ.Κ., καθίσταται ανεκτή η εφαρμογή διάταξης του Υ.Κ. μόνον αν αυτή εξειδικεύει συνταγματική επιταγή για ζήτημα που δεν ρυθμίζεται για τους ανωτέρω υπαλλήλους από τις ειδικές για την κατηγορία αυτή διατάξεις.

Περαιτέρω, οι διατάξεις του Υ.Κ. δύνανται να μην τυγχάνουν εφαρμογής σε κατηγορία υπαλλήλων η οποία, μολονότι υπάγεται κατ' αρχήν στον Υ.Κ., εν τούτοις, εξαιρείται της καθολικής εφαρμογής του για συγκεκριμένα θέματα που ρυθμίζονται διαφορετικά από ειδικές διατάξεις για το προσωπικό αυτό (λ.χ., ειδικές ρυθμίσεις για τους εκπαιδευτικούς λειτουργούς της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, για υπαλλήλους νοσηλευτικών ιδρυμάτων, κ.ά.).

Τέλος, σημειώνεται ότι δεν υπάγονται στον Υ.Κ. οι υπάλληλοι με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου ορισμένου ή αορίστου χρόνου, εξαιρουμένων των θεμάτων για τα οποία υπάρχει παραπομπή στον Υ.Κ. από τον Κώδικα Προσωπικού με Σύμβαση Εργασίας Ιδιωτικού Δικαίου του Δημοσίου, των ΟΤΑ και των λοιπών Ν.Π.Δ.Δ. (Π.Δ. 410/1988), ή από άλλες ειδικές διατάξεις (βλ. Β. Ανδρονόπουλος/Μ. Ανδρονοπούλου, Ερμηνεία του Υπαλληλικού Κώδικα (ν. 3528/2007), 2022, άρθ. 2, σ. 3 και επομ., sakkoulas-online).

Υπό το φως των ανωτέρω, από τη γραμματική διατύπωση της προτεινόμενης διάταξης και σε συνδυασμό με τα οριζόμενα στο άρθρο 2 του Υ.Κ., εγείρεται ζήτημα ως προς την έκταση εφαρμογής των διατάξεων των άνω Κεφαλαίων (Β' και Γ'), με τα οποία τροποποιείται ο Υ.Κ., και, επομένως, και ως προς την έκταση εφαρμογής των οικείων διατάξεων του Υ.Κ. στους «μόνι-

μους πολιτικούς διοικητικούς υπαλλήλους και υπαλλήλους εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου (Ι.Δ.Α.Χ.) που ανήκουν οργανικά στα Υπουργεία, στις αυτοτελείς δημόσιες υπηρεσίες, στις αποκεντρωμένες διοικήσεις, στα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου (ν.π.δ.δ.), στους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης α' και β' βαθμού και στα ν.π.δ.δ. αυτών, στα ιδρύματα και τους συνδέσμους των Δήμων, καθώς και στις ανεξάρτητες αρχές», χωρίς, ταυτόχρονα, αφενός, να λαμβάνεται πρόνοια για την περίπτωση εξαίρεσης των άνω υπαλλήλων, κατ' εφαρμογή συνταγματικής ή νομοθετικής ρύθμισης, και αφετέρου, χωρίς να λαμβάνονται οι υπ' όψιν οι ειδικές ρυθμίσεις στις οποίες εμπίπτουν οι ως άνω φορείς.

Τέλος, δοθέντος ότι στην προτεινόμενη παρ. 2 του άρθρου 29 ορίζεται ότι «[α]πό την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου καταργούνται οι διατάξεις των άρθρων 87, 88 και 89 του Κώδικα Κατάστασης Δημοτικών και Κοινοτικών Υπαλλήλων, με την επιφύλαξη της παρ. 7 του άρθρου 28 του παρόντος», προβληματισμός δημιουργείται ως προς το αν δύναται να τύχει εφαρμογής η διάταξη του τελευταίου εδαφίου του άρθρου 3 περί δυνατότητας διατήρησης του ειδικού συστήματος επιλογής προϊσταμένων, σε συνδυασμό με τα διαλαμβανόμενα στην παρ. 1 του άρθρου 26, περί έκδοσης ειδικώς αιτιολογημένης κοινής υπουργικής απόφασης, προκειμένου να διατηρηθεί σε ισχύ το ειδικό σύστημα επιλογής προϊσταμένων για τους ΟΤΑ Α' και Β' βαθμού.

2. Επί του άρθρου 4

Με το προτεινόμενο άρθρο 4 τροποποιείται το άρθρο 80 του Υ.Κ. σχετικά με τη βαθμολογική διάρθρωση θέσεων των υπαλλήλων διαφορετικών κατηγοριών.

α. Ειδικότερα, με την παρ. 2 του άρθρου 80 του Υ.Κ., όπως προτείνεται να τροποποιηθεί, ορίζεται ότι «[ο]ι θέσεις των κατηγοριών ΠΕ, ΤΕ, ΔΕ και ΥΕ κατατάσσονται σε επτά (7) συνολικά βαθμούς ως εξής: (...)».

Για λόγους σαφήνειας, θα μπορούσαν, πριν από τα αρκτικόλεξα «ΠΕ, ΤΕ, ΔΕ και ΥΕ», να προστεθούν οι όροι «Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης, Τεχνολογικής Εκπαίδευσης, Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και Υποχρεωτικής Εκπαίδευσης», αντίστοιχα.

Με το δεύτερο εδάφιο της περ. α) της παρ. 4 του άρθρου 80 του Υ.Κ., όπως προτείνεται να τροποποιηθεί, σχετικά με την κατάταξη των υπαλλήλων των κατηγοριών ΠΕ και ΤΕ στους βαθμούς Ζ' έως Α', ορίζεται ότι «[ο] καταληκτικός βαθμός των ανωτέρω κατηγοριών είναι ο Γ', και στην περίπτωση των υπαλλήλων των περ. α) και β) του πρώτου εδαφίου της παρ. 5 ο Β' ή ο Α' αντίστοιχα».

Δεδομένου ότι στο πρώτο εδάφιο της παρ. 5 του άρθρου 80 του Υ.Κ., όπως προτείνεται να τροποποιηθεί, τίθεται περ. α), η οποία ορίζει ότι «[σ]τον βαθμό Α΄ κατατάσσονται αποκλειστικά οι υπάλληλοι κατηγοριών ΠΕ και ΤΕ που επιλέγονται, σύμφωνα με το άρθρο 86Δ σε θέσεις προϊσταμένων Γενικής Διεύθυνσης», οι λέξεις «του πρώτου εδαφίου» θα μπορούσαν, για λόγους νομοτεχνικής ορθότητας, να διαγραφούν από τη διάταξη της περ. α) της παρ. 4, και, για λόγους ορθής εφαρμογής της διάταξης, να αντικατασταθεί η φράση «ο Β΄ ή ο Α΄, αντίστοιχα», από τη φράση «ο Α΄ ή ο Β΄, αντίστοιχα».

6. Στις περ. α) και β) της παρ. 5 του άρθρου 80 του Υ.Κ., όπως προτείνεται να τροποποιηθεί, ορίζεται ότι «[σ]τον βαθμό Α΄ κατατάσσονται αποκλειστικά οι υπάλληλοι κατηγοριών ΠΕ και ΤΕ που επιλέγονται, σύμφωνα με το άρθρο 86Δ σε θέσεις προϊσταμένων Γενικής Διεύθυνσης», και «[σ]τον βαθμό Β΄ κατατάσσονται αποκλειστικά οι υπάλληλοι κατηγοριών ΠΕ και ΤΕ που επιλέγονται σύμφωνα με το άρθρο 86Ε σε θέσεις προϊσταμένων Διεύθυνσης ή αντίστοιχου ή ενδιάμεσου επιπέδου οργανικών μονάδων», αντίστοιχα. Η αναφορά γίνεται σε «θέσεις προϊσταμένων Γενικής Διεύθυνσης» και σε «θέσεις προϊσταμένων Διεύθυνσης ή αντίστοιχου ή ενδιάμεσου επιπέδου οργανικών μονάδων», αντίστοιχα.

Περαιτέρω, στην παρ. 9 του άρθρου 80 του Υ.Κ., όπως προτείνεται να τροποποιηθεί, ορίζεται ότι «[ο]ι θέσεις των βαθμών Ζ΄ έως Γ΄ των κατηγοριών ΠΕ, ΤΕ και ΔΕ είναι σε κάθε κατηγορία οργανικά ενιαίες. Οι θέσεις όλων των βαθμών της κατηγορίας ΥΕ είναι οργανικά ενιαίες».

Συναφώς, επισημαίνεται ότι κάθε υπαλληλική θέση κατηγορίας ΠΕ, ΤΕ και ΔΕ περιλαμβάνει τους βαθμούς Ζ΄ έως Γ΄ της βαθμολογικής κλίμακας της κατηγορίας στην οποία ανήκει κάθε υπάλληλος, με αποτέλεσμα να καθίσταται δυνατόν για τον υπάλληλο να εξελίσσεται στη βαθμολογική κλίμακα, χωρίς να απαιτείται η ύπαρξη κενής θέσης ανώτερου βαθμού, δοθέντος ότι η θέση που κατέχει, περιλαμβάνει όλους τους βαθμούς, όπως αυτοί προσδιορίζονται στη διάταξη (Ζ΄ έως Γ΄), της κατηγορίας της.

Παρατηρείται ότι στις προτεινόμενες διατάξεις δεν γίνεται αναφορά στους βαθμούς Α΄ και Β΄, στους οποίους, κατά τις περ. α) και β) της παρ. 5 του άρθρου 80 του Υ.Κ., σύμφωνα με την προτεινόμενη τροποποίηση, κατατάσσονται αποκλειστικά οι υπάλληλοι ΠΕ και ΤΕ που επιλέγονται «σε θέσεις» προϊσταμένων Γενικής Διεύθυνσης και Διεύθυνσης ή αντίστοιχου ή ενδιάμεσου επιπέδου οργανικής μονάδας. Περαιτέρω, σε συνδυασμό με το ότι η οργανική θέση που κατέχει ο υπάλληλος στον οικείο κλάδο δεν μεταβάλλεται όταν επιλέγεται προϊστάμενος οργανικής μονάδας οποιουδήποτε επιπέδου – καθόσον, στην περίπτωση αυτή, μεταβάλλονται τα καθήκοντά

του λόγω άσκησης καθηκόντων σε θέση ευθύνης της συγκεκριμένης οργανικής μονάδας, με αποτέλεσμα να συνεχίζει να κατέχει την οργανική θέση του κλάδου (λ.χ. κλάδος διοικητικός, οικονομικός, τεχνικός κ.λπ.) στον οποίο ανήκει – προβληματισμός δημιουργείται ως προς την εφαρμογή της διάταξης, σύμφωνα με την αρχή της ορθής διοικητικής πρακτικής και της ασφάλειας δικαίου. Άλλωστε, όταν λήγει η θητεία του ως προϊσταμένου οργανικής μονάδας επιπέδου Γενικής Διεύθυνσης ή Διεύθυνσης ή αντιστοιχού ή ενδιάμεσου επιπέδου, οπότε και παύει να ασκεί καθήκοντα προϊσταμένου, και αν δεν επιλεγεί εκ νέου προϊστάμενος, επιστρέφει στην οργανική του θέση, η οποία ουδέποτε κενώθηκε, στον κλάδο στον οποίο ανήκει και του οποίου ασκεί τα καθήκοντα, και επανέρχεται στον βαθμό που κατείχε.

3. Επί του άρθρου 6

Με το άρθρο 6 τροποποιείται το άρθρο 83 του Υ.Κ. σχετικά με το σύστημα προαγωγών των υπαλλήλων στη βαθμολογική κλίμακα και κατάρτισης πινάκων προακτέων και μη προακτέων. Ειδικότερα, στο άρθρο 83 παρ. 1 εδάφ. α', όπως προτείνεται να τροποποιηθεί, ορίζεται ότι «[η] βαθμολογική προαγωγή γίνεται με απόφαση του οικείου Υπηρεσιακού Συμβουλίου». Η ισχύουσα ρύθμιση ορίζει ότι «[ο]ι προαγωγές γίνονται ύστερα από απόφαση του Υπηρεσιακού Συμβουλίου».

Περαιτέρω, σύμφωνα με την περ. ζ) της παρ. 1 του άρθρου 37 του ν. 4622/2019 (Α' 133), ανατίθεται στους Υπηρεσιακούς Γραμματείς η εξουσία τελικής υπογραφής στις διοικητικές πράξεις αρμοδιότητάς τους, στις οποίες συγκαταλέγονται, μεταξύ άλλων, «οι ατομικές διοικητικές πράξεις που αφορούν στη βαθμολογική ή μισθολογική προαγωγή» υπαλλήλων.

Υπό το φως της προτεινόμενης διατύπωσης της ως άνω διάταξης, θα ήταν σκόπιμο, για λόγους ασφάλειας δικαίου και σαφήνειας, να αποσαφηνισθεί αν η απόφαση του υπηρεσιακού συμβουλίου με την οποία προσδιορίζονται και κατατάσσονται οι υπάλληλοι σε πίνακα προακτέων, αποτελεί εκτελεστική διοικητική πράξη ή απαιτείται, περαιτέρω, και απόφαση του αρμόδιου οργάνου κάθε φορέα, εκτελεστική της απόφασης του υπηρεσιακού συμβουλίου για προαγωγή υπαλλήλων.

4. Επί των άρθρων 8, 13, 52, 58, 75, 103 και 123

Όπου στα ανωτέρω άρθρα απαντά ο όρος «συστήνεται» ή «συστήνονται», θα μπορούσε αυτός να αντικατασταθεί από τον από μακρού χρόνου χρησιμοποιούμενο όρο «συνιστάται» και «συνιστώνται», αντίστοιχα.

5. Επί των άρθρων 7 και 8

Με το προτεινόμενο άρθρο 8 προστίθεται άρθρο 84Α στον Υ.Κ. σχετικά με τη σύσταση Μητρώου Υποψηφίων Προϊσταμένων, και ορίζεται ότι «[συνιστάται] και τηρείται ηλεκτρονικά, με μέριμνα του Ανωτάτου Συμβουλίου Επιλογής Προσωπικού (Α.Σ.Ε.Π.), Μητρώο Υποψηφίων Προϊσταμένων (εφεξής: Μητρώο), στο οποίο εντάσσονται, κατόπιν γραπτής εξέτασης του άρθρου 84Β οι υπάλληλοι κατηγοριών ΠΕ και ΤΕ που κατά τον χρόνο δημοσίευσης της πρόσκλησης συμμετοχής στην παραπάνω εξέταση ανήκουν οργανικά στους φορείς που υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος νόμου, έχουν τουλάχιστον βαθμό Ε΄ και τουλάχιστον τρία (3) έτη συνολικής πραγματικής δημόσιας υπηρεσίας και επιθυμούν να καταλάβουν θέση ευθύνης για τα επίπεδα Γενικής Διεύθυνσης, Διεύθυνσης ή Τμήματος».

Δοθέντος ότι, αφενός, το προτεινόμενο άρθρο 84Α προστίθεται στον Υ.Κ., και, αφετέρου, ότι στην παρ. 7 του άρθρου 84 του Υ.Κ., όπως τροποποιείται με το άρθρο 7 του νομοσχεδίου, καθορίζονται ως οργανικές μονάδες, η Γενική Διεύθυνση, η Διεύθυνση, το Τμήμα, το αυτοτελές Τμήμα, οι οργανικές μονάδες αντίστοιχου επιπέδου των ανωτέρω, τυχόν ενδιάμεσα επίπεδα διοίκησης, όπως αυτά προβλέπονται από τις οικείες οργανικές διατάξεις, καθώς και η Υποδιεύθυνση που λογίζεται ως οργανική μονάδα επιπέδου Διεύθυνσης, τίθεται ζήτημα αντικατάστασης της φράσης «για τα επίπεδα Γενικής Διεύθυνσης, Διεύθυνσης ή Τμήματος» από τη φράση «στις οργανικές μονάδες της παρ. 7 του άρθρου 84».

Περαιτέρω, ευνοήτως οι υπάλληλοι που εντάσσονται στο Μητρώο θα πρέπει να ανήκουν σε κλάδους των οποίων οι υπάλληλοι προβλέπεται, από τις οργανικές διατάξεις του οικείου φορέα, ότι δύνανται να προϊστανται οργανικής μονάδας, καθώς και υπάλληλοι που ανήκουν σε άλλους κλάδους μεν, αλλά κατέχουν το τυπικό προσόν κλάδου του οποίου οι υπάλληλοι προβλέπεται ότι μπορούν να προϊστανται συγκεκριμένης οργανικής μονάδας.

Εν συνεχεία, επισημαίνεται ότι η προτεινόμενη διάταξη του άρθρου 8 αφορά το προσωπικό κατηγοριών ΠΕ και ΤΕ, χωρίς να τίθεται αναφορά στο προσωπικό κατηγορίας ΔΕ, το οποίο, σύμφωνα με τη διάταξη της παρ. 3 του άρθρου 84 του Υ.Κ., όπως τροποποιείται με το άρθρο 7 του νομοσχεδίου, δύνανται να προϊστανται Τμήματος ή αντίστοιχου επιπέδου οργανικής μονάδας, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα. Υπό το φως των ανωτέρω, προβληματισμός γεννάται τόσο ως προς την δυνατότητα εφαρμογής της διάταξης της παρ. 3 του άρθρου 84 του Υ.Κ., ελλείψει προβλεπόμενης διαδικασίας, όσο και ως προς το αν η ανωτέρω τυχόν παράλειψη συνάδει με τις αρχές της ασφάλειας δικαίου, της αξιοκρατίας και της ισότητας.

6. Επί του άρθρου 10

Με το προτεινόμενο άρθρο 10 προστίθεται άρθρο 84Γ στον Υ.Κ. με το οποίο καθορίζονται τα κωλύματα ένταξης στο Μητρώο Υποψηφίων Προϊσταμένων του άρθρου 84Α του Υ.Κ.

Συναφώς, επισημαίνεται η περ. 5 του άρθρου 109 του ν. 4622/2019, σύμφωνα με την οποία «[η] άπρακτη πάροδος της προθεσμίας της παραγράφου 2 του παρόντος [σχετικά με την έκδοση ατομικής διοικητικής πράξης για τα θέματα που εμπίπτουν στην αρμοδιότητα των υπηρεσιών των οποίων προϊστάναται], λόγω υπαιτιότητας του Προϊσταμένου, λαμβάνεται ειδικά υπόψη κατά τη σύνταξη της έκθεσης αξιολόγησης του άρθρου 16 του ν. 4369/2016 (Α' 33) και δύνανται, με την παράθεση ειδικής αιτιολογίας από τους αξιολογητές, να αποτελεί κώλυμα για τη συμμετοχή τους σε νέα διαδικασία επιλογής Προϊσταμένων Γενικής Διεύθυνσης, σύμφωνα με τα οριζόμενα στις διατάξεις του Υπαλληλικού Κώδικα».

7. Επί των άρθρων 41 έως 44

Με τις προτεινόμενες διατάξεις ρυθμίζονται η επιλογή και το υπηρεσιακό καθεστώς των Επικεφαλής επιμέρους Μονάδων του Ε.Κ.Δ.Δ.Α.

Ειδικότερα, για τον Επικεφαλής της Ε.Σ.Δ.Δ.Α. καθορίζονται η ιδιότητα του αποφοίτου της Σχολής και τα απαιτούμενα προσόντα, η διαδικασία επιλογής κατόπιν δημόσιας πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος και αξιολόγησης των υποψηφίων από το Δ.Σ. του Ε.Κ.Δ.Δ.Α., η τετραετής θητεία και η δυνατότητα άπαξ ανανέωσής της, οι υπηρεσιακές συνέπειες της θητείας και η απόσπαση του επιλεγέντος υπαλλήλου, καθώς και επιμέρους ζητήματα άσκησης των καθηκόντων και αντικατάστασής του (άρθρο 41 παρ. 1-10). Ως προς τον Επικεφαλής της Ακαδημίας Επαγγελματικής Ανάπτυξης Δημοσίων Υπαλλήλων, προβλέπεται η επιλογή του με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών και η ανάλογη εφαρμογή των παρ. 2 έως 10 του άρθρου 41 (άρθρο 42 παρ. 1-2), ενώ, για τον Επικεφαλής του Εργαστηρίου Καινοτομίας Δημόσιων Πολιτικών, προβλέπονται τα εξής: επιλογή του με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, ανάλογη εφαρμογή των παρ. 2 έως 7 και 10 του άρθρου 41 και δυνατότητα μεταβίβασης αρμοδιοτήτων ή του δικαιώματος υπογραφής σε προσωπικό της Ερευνητικής Μονάδας (άρθρο 43 παρ. 1-3). Εξ άλλου, για τον Επικεφαλής της Ακαδημίας Ηγεσίας προβλέπονται τα εξής: επιλογή του με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, ανάλογη εφαρμογή των παρ. 2 έως 5 και 7 έως 10 του άρθρου 41 του νομοσχεδίου, καθώς και, αυτοτελώς, τετραετής θητεία, δυνατότητα άπαξ ανανέωσής της και, τέλος, οι υπηρεσιακές συνέπειες της άσκησης των καθηκόντων του, τα οποία λογίζονται ως καθήκοντα επιπέδου Τμήματος (άρθρο 44 παρ. 1-3).

Σημειώνεται, συναφώς, ότι από τις προβλεπόμενες στα άρθρα 42 έως 44 του νομοσχεδίου παραπομπές σε επιμέρους διατάξεις του άρθρου 41, οι οποίες αφορούν την επιλογή και τη θητεία του Επικεφαλής της Ε.Σ.Δ.Δ.Α., και την ανάλογη εφαρμογή τους στους Επικεφαλής των αντίστοιχων Μονάδων του Ε.Κ.Δ.Δ.Α., δεν καθίσταται σαφής η έκταση εφαρμογής ορισμένων από τις ρυθμίσεις αυτές, εγείρονται δε οι ακόλουθοι προβληματισμοί:

α. στην παρ. 1 του άρθρου 41 του νομοσχεδίου ορίζεται ότι ο Επικεφαλής της Ε.Σ.Δ.Δ.Α. είναι απόφοιτος της Σχολής, ενώ στην παρ. 2 του ίδιου άρθρου καθορίζονται τα λοιπά απαιτούμενα προσόντα για την επιλογή του, δηλαδή, η ιδιότητα του μόνιμου πολιτικού διοικητικού υπαλλήλου ή υπαλλήλου με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου του δημόσιου τομέα, η κατοχή μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών, η άριστη γνώση της αγγλικής γλώσσας και η προβλεπόμενη διοικητική εμπειρία. Δεδομένου ότι οι προτεινόμενες διατάξεις των άρθρων 42, 43 και 44, οι οποίες ρυθμίζουν την επιλογή των Επικεφαλής των αντίστοιχων Μονάδων του Ε.Κ.Δ.Δ.Α., παραπέμπουν στην παρ. 2, όχι όμως και στην παρ. 1 του άρθρου 41, δεν προκύπτει σαφώς αν, πέραν των προσόντων της παρ. 2 του άρθρου 41, πρέπει να συντρέχει και η ιδιότητα του αποφοίτου της Ε.Σ.Δ.Δ.Α. για την επιλογή του Επικεφαλής της Ακαδημίας Επαγγελματικής Ανάπτυξης Δημοσίων Υπαλλήλων (άρθρο 42), του Επικεφαλής του Εργαστηρίου Καινοτομίας Δημόσιων Πολιτικών (άρθρο 43) και του Επικεφαλής της Ακαδημίας Ηγεσίας (άρθρο 44):

β. σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 44 του νομοσχεδίου, η τετραετής θητεία του Επικεφαλής της Ακαδημίας Ηγεσίας «δύνата να ανανεωθεί άπαξ με τη διαδικασία της παρ. 1». Εν προκειμένω, η παρ. 1 του ίδιου άρθρου προβλέπει ότι η επιλογή του Επικεφαλής γίνεται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ενώ η δημόσια πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος, η αξιολόγηση των υποψηφίων από το Δ.Σ. του Ε.Κ.Δ.Δ.Α. και η κατάρτιση του καταλόγου των επικρατέστερων υποψηφίων ρυθμίζονται από τις παρ. 3 έως 5 του άρθρου 41, οι οποίες εφαρμόζονται αναλόγως και για την επιλογή του Επικεφαλής της Ακαδημίας Ηγεσίας (βλ. παρ. 2 του άρθρου 44). Δεν καθίσταται, από τα ανωτέρω, σαφές αν η παραπομπή της παρ. 3 του άρθρου 44 στη «διαδικασία της παρ. 1» συνεπάγεται το ότι η ανανέωση της θητείας πραγματοποιείται με μόνη την έκδοση απόφασης του Υπουργού Εσωτερικών ή αν απαιτείται εκ νέου τήρηση της διαδικασίας επιλογής των παρ. 3 έως 5 του άρθρου 41 του νομοσχεδίου.

Υπό το φως των ανωτέρω, για λόγους σαφήνειας και ομοιόμορφης εφαρμογής των σχετικών ρυθμίσεων, θα ήταν, ενδεχομένως, ενδεδειγμένο να α-

ποσαφηνισθούν τα ζητήματα που αφορούν τα απαιτούμενα προσόντα για την επιλογή των Επικεφαλής των αντίστοιχων Μονάδων του Ε.Κ.Δ.Δ.Α. και τη διαδικασία ανανέωσης της θητείας του Επικεφαλής της Ακαδημίας Ηγεσίας.

8. Επί του άρθρου 48 παρ. 4 και 9

Με τις προτεινόμενες διατάξεις ρυθμίζονται ζητήματα που αφορούν την Κεντρική Επιτροπή Πιστοποίησης (Κ.Ε.ΠΙ.), η οποία λειτουργεί στο Ε.Κ.Δ.Δ.Α. ως συλλογικό όργανο, αρμόδιο για την εφαρμογή του Συστήματος Πιστοποίησης της Εκπαίδευσης και της Επιμόρφωσης, και ορίζεται, αφενός, ότι η εν λόγω Επιτροπή αποτελεί «ανεξάρτητο επταμελές όργανο» (παρ. 4) και, αφετέρου, ότι τα μέλη της, κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων τους, δεν υπόκεινται σε υποδείξεις, έλεγχο ή εποπτεία από τον Υπουργό Εσωτερικών ή από τα όργανα διοίκησης του Ε.Κ.Δ.Δ.Α. (παρ. 9).

Παρατηρείται, εν προκειμένω, ότι στην παρ. 4 η Κ.Ε.ΠΙ. χαρακτηρίζεται ως «ανεξάρτητο» όργανο, χωρίς να προσδιορίζεται περαιτέρω το περιεχόμενο της ανεξαρτησίας αυτής, ενώ στην παρ. 9 προβλέπεται ειδικότερα η ανεξαρτησία των μελών της κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων τους, διά της μη υπαγωγής τους σε υποδείξεις, έλεγχο ή εποπτεία από τον Υπουργό Εσωτερικών ή από τα όργανα διοίκησης του Ε.Κ.Δ.Δ.Α. Σημειώνεται, συναφώς, ότι, και κατά το ισχύον κανονιστικό πλαίσιο, η Κ.Ε.ΠΙ. χαρακτηρίζεται ως «ανεξάρτητο όργανο για την πιστοποίηση εκπαιδευτικών δομών, τίτλων επιμορφωτικών προγραμμάτων και αποκτηθεισών γνώσεων και δεξιοτήτων των εκπαιδευόμενων» (βλ. άρθρο 1 της υπ' αρ. ΔΙΠΑΑΔ/ΕΚΔΔΑ/Φ.4/41/οικ.1872/2023 απόφασης του Υπουργού Εσωτερικών).

Θα ήταν, ενδεχομένως, ενδεδειγμένο, για λόγους σαφήνειας, να διευκρινισθεί αν ο χαρακτηρισμός της Κ.Ε.ΠΙ. ως «ανεξάρτητου» οργάνου στην παρ. 4 έχει ευρύτερη έννοια από την ανεξαρτησία των μελών της κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων τους, όπως αυτή ειδικότερα προβλέπεται στην παρ. 9, ή αν η τελευταία αυτή διάταξη προσδιορίζει το περιεχόμενο της ανεξαρτησίας της Κ.Ε.ΠΙ.

9. Επί του άρθρου 59

Σύμφωνα με τις διατάξεις του εν λόγω άρθρου, το Ε.Κ.Δ.Δ.Α. δύναται, στο πλαίσιο της αποστολής του, να παρέχει εκπαιδευτικές, επιμορφωτικές, συμβουλευτικές και λοιπές συναφείς υπηρεσίες έναντι αμοιβής, όπως και να συμμετέχει ως οικονομικός φορέας σε σχετικές διαγωνιστικές διαδικασίες (παρ. 1). Για τις δραστηριότητες αυτές προβλέπεται, αφενός, ότι η αμοιβή

καθορίζεται βάσει των τρεχουσών τιμών της αγοράς ή, ελλείψει αγοραίας τιμής αναφοράς, βάσει του πλήρους κόστους της υπηρεσίας πλέον εύλογου περιθωρίου κέρδους (παρ. 2), και, αφετέρου, ότι τηρείται διακριτή λογιστική μερίδα για τις οικονομικές δραστηριότητες, με χωριστή παρακολούθηση των αντίστοιχων εσόδων και δαπανών (παρ. 3). Περαιτέρω, ορίζεται ότι η διάθεση πόρων και υποδομών για οικονομικές δραστηριότητες έχει αμιγώς επικουρικό χαρακτήρα και δεν υπερβαίνει, κατ' αρχήν, το είκοσι τοις εκατό (20%) της συνολικής ετήσιας δυναμικότητας του φορέα (παρ. 4). Οι εν λόγω διατάξεις εισάγουν, δηλαδή, ρυθμίσεις ως προς την τιμολόγηση των οικονομικών δραστηριοτήτων του Ε.Κ.Δ.Δ.Α., τη χωριστή λογιστική παρακολούθησή τους σε σχέση με τις μη οικονομικές δραστηριότητες και τον επικουρικό χαρακτήρα της χρήσης των πόρων και των υποδομών του για οικονομικές δραστηριότητες.

Σημειώνεται, ενημερωτικά, ότι, σύμφωνα με το άρθρο 107 παρ. 1 ΣΛΕΕ, απαγορεύονται, υπό τις εκεί οριζόμενες προϋποθέσεις, οι ενισχύσεις οι οποίες χορηγούνται με κρατικούς πόρους και, διά της παροχής επιλεκτικού οικονομικού πλεονεκτήματος, νοθεύουν ή απειλούν να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό και επηρεάζουν τις συναλλαγές μεταξύ κρατών μελών. Στην περίπτωση κατά την οποία ο ίδιος φορέας ασκεί τόσο οικονομικές όσο και μη οικονομικές δραστηριότητες, κρίσιμο στοιχείο αποτελεί ο σαφής διαχωρισμός τους, ώστε η δημόσια χρηματοδότηση των μη οικονομικών δραστηριοτήτων να μη χρησιμοποιείται προς διασταυρούμενη επιδότηση των οικονομικών. Η εν λόγω, εξ άλλου, αρχή, σύμφωνα με την οποία η αποφυγή της διασταυρούμενης επιδότησης μπορεί να διασφαλίζεται, μεταξύ άλλων, μέσω σαφούς λογιστικού διαχωρισμού των σχετικών δραστηριοτήτων, αποτυπώνεται και στην Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης (2016/C 262/01).

Ειδικά, μάλιστα, ως προς τους «οργανισμούς έρευνας και διάδοσης γνώσεων», προβλέπεται ότι, όταν αυτοί ασκούν και οικονομικές δραστηριότητες, η χρηματοδότηση, το κόστος και τα έσοδα των δραστηριοτήτων αυτών πρέπει να λογιστικοποιούνται χωριστά (βλ. άρθρο 2 σημ. 83 του Γενικού Απαλλοτρίωσις Κανονισμού (ΓΑΚ) 651/2014). Στο πλαίσιο αυτό, το ΔΕΕ έχει διευκρινίσει ότι η απαίτηση αυτή δεν αποκλείει την ταυτόχρονη άσκηση οικονομικών δραστηριοτήτων από έναν τέτοιο οργανισμό, αλλά καταδεικνύει την ανάγκη χωριστής λογιστικής παρακολούθησής τους (βλ., ενδεικτικά, συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-164/21 και C-318/21, *Baltijas Starptautisk Akad mija* και *Stockholm School of Economics in Riga*).

Περαιτέρω, η παρ. 21 του Πλαισίου της Επιτροπής σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για την έρευνα, ανάπτυξη και καινοτομία (2022/C 414/01, ΕΕ C

414 της 28.10.2022, σελ. 1-38), στην οποία παραπέμπει ρητά και η παρ. 4 της προτεινόμενης διάταξης του άρθρου 59, προβλέπει ότι, ως προς τους ερευνητικούς οργανισμούς και τις ερευνητικές υποδομές που χρησιμοποιούνται σχεδόν αποκλειστικά για μη οικονομική δραστηριότητα, η οικονομική χρήση μπορεί να θεωρείται αμιγώς επικουρική, στις περιπτώσεις, είτε που αυτή συνδέεται άμεσα με την κύρια, μη οικονομική χρήση και είναι αναγκαία για την ύπαρξή της, είτε που είναι εγγενώς συνδεδεμένη με την κύρια, μη οικονομική χρήση, και, ταυτόχρονα, χρησιμοποιεί τις ίδιες εισροές, και η δυναμικότητα που διατίθεται ετησίως για την οικονομική δραστηριότητα δεν υπερβαίνει το είκοσι τοις εκατό (20%) της συνολικής ετήσιας δυναμικότητας του φορέα.

10. Επί του άρθρου 83

Με τις προτεινόμενες διατάξεις ρυθμίζονται ζητήματα προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και ασφάλειας πληροφοριών στο πλαίσιο της λειτουργίας του Ε.Κ.Δ.Δ.Α. Ειδικότερα, το Ε.Κ.Δ.Δ.Α. ορίζεται ως υπεύθυνος επεξεργασίας για τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που συλλέγονται και υποβάλλονται σε επεξεργασία μέσω δικών του ή τρίτων πληροφοριακών συστημάτων κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων και την εκπλήρωση της αποστολής του, και γίνεται παραπομπή στις νομικές βάσεις της επεξεργασίας (παρ. 1). Προσδιορίζονται, επίσης, οι κατηγορίες δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που δύνανται να υποβάλλονται σε επεξεργασία όπως και τα υποκείμενα των δεδομένων (παρ. 2), καθώς και τα μέτρα που οφείλει να λαμβάνει το Ε.Κ.Δ.Δ.Α. για την ασφάλεια της επεξεργασίας και την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (παρ. 3).

Ως προς τις ανωτέρω ρυθμίσεις, παρατηρούνται τα εξής:

α. στην παρ. 1 ορίζεται ότι η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα διενεργείται για την εκπλήρωση καθήκοντος που εκτελείται προς το δημόσιο συμφέρον ή κατά την άσκηση δημόσιας εξουσίας που έχει ανατεθεί στο Ε.Κ.Δ.Δ.Α., ενώ γίνεται παραπομπή στις περ. β', γ' και ε' της παρ. 1 του άρθρου 6 του Γ.Κ.Π.Δ., που προβλέπουν ως νομικές βάσεις επεξεργασίας την αναγκαιότητα της επεξεργασίας για την εκτέλεση σύμβασης, για τη συμμόρφωση με έννομη υποχρέωση του υπευθύνου επεξεργασίας και για την εκπλήρωση καθήκοντος που εκτελείται προς το δημόσιο συμφέρον ή κατά την άσκηση δημόσιας εξουσίας, καθώς και στην παρ. 3 του ίδιου άρθρου. Δεδομένου ότι η διατύπωση της παρ. 1 του άρθρου 83 περί εκπλήρωσης καθήκοντος που εκτελείται προς το δημόσιο συμφέρον ή άσκησης δημόσιας εξουσίας αντιστοιχεί στη νομική βάση της περ. ε' της παρ. 1 του άρθρου 6 του Γ.Κ.Π.Δ., δεν καθίσταται σαφές σε ποιες επιμέρους επεξεργασίες εφαρ-

μόζονται οι λοιπές νομικές βάσεις των περ. β' και γ', στις οποίες επίσης πα-
ραπέμπει η προτεινόμενη διάταξη·

6. στην παρ. 2 προβλέπεται ότι δύνανται να υποβάλλονται σε επεξεργασία δεδομένα ταυτοποίησης και επικοινωνίας, δεδομένα υπηρεσιακής κατάστασης, στοιχεία συμμετοχής και επίδοσης σε εκπαιδευτικές και επιμορφωτικές δράσεις, καθώς και «κάθε άλλο απολύτως αναγκαίο δεδομένο για την επίτευξη των σκοπών του παρόντος άρθρου», ενώ, ως υποκείμενα των δεδομένων, αναφέρονται οι συμμετέχοντες στον εισαγωγικό διαγωνισμό της Ε.Σ.Δ.Α.Α., οι σπουδαστές, οι επιμορφούμενοι, οι υποψήφιοι Επικεφαλής των Εκπαιδευτικών Μονάδων και της Ερευνητικής Μονάδας, οι ενταγμένοι στο Μητρώο Διδακτικού και Ερευνητικού Προσωπικού, οι συνεργάτες και οι υπάλληλοι του Ε.Κ.Δ.Α.Α., χωρίς να προσδιορίζεται ούτε ποια άλλα δεδομένα δύνανται να θεωρηθούν «απολύτως αναγκαία» ούτε ο συγκεκριμένος σκοπός της επεξεργασίας σε σχέση με τον οποίο κρίνεται η αναγκαιότητά τους·

Υπό το φως των ανωτέρω, θα ήταν ενδεχομένως ενδεδειγμένο να διευκρινισθεί ποιες από τις προβλεπόμενες επεξεργασίες δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στηρίζονται σε καθεμία από τις νομικές βάσεις της παρ. 1, όπως και να προσδιορισθούν τα δεδομένα που δύνανται να εμπίπτουν στην έννοια του «κάθε άλλου απολύτως αναγκαίου δεδομένου» της παρ. 2, καθώς και οι σκοποί της επεξεργασίας για τους οποίους τα δεδομένα αυτά είναι αναγκαία.

11. Επί του άρθρου 92

Η διάταξη του άρθρου 12 παρ. 4 του ν. 5003/2022 ορίζει ότι, ως προς το ειδικό ένστολο προσωπικό της δημοτικής αστυνομίας που διορίζεται βάσει του εν λόγω νόμου, τυγχάνει εφαρμογής η παρ. 2 του άρθρου 17 του ν. 4765/2021, η οποία, κατά τον χρόνο ψήφισής του ν. 5003/2022, όριζε ότι οι «[τ]ακτικοί υπάλληλοι των φορέων της παρ. 1 του άρθρου 2 έχουν δικαίωμα συμμετοχής σε διαδικασία πλήρωσης θέσεων των φορέων αυτών, μετά από την παρέλευση πενταετίας από την ημερομηνία διορισμού ή πρόσληψής τους, με εξαίρεση τη συμμετοχή σε διαδικασία πλήρωσης θέσεων κατηγορίας ανώτερης αυτής του διορισμού ή της πρόσληψής τους». Τούτου δοθέντος, το άρθρο 12 παρ. 4 του ν. 5003/2022 διευκρίνιζε ότι η παρ. 2 του άρθρου 17 του ν. 4765/2021 αφορά τη «μη δυνατότητα[α] συμμετοχής σε νέα διαδικασία πλήρωσης θέσεων πριν από την παρέλευση πενταετίας από την ημερομηνία διορισμού του [προσωπικού], με εξαίρεση τη συμμετοχή σε διαδικασία πλήρωσης θέσεων κατηγορίας ανώτερης αυτής του διορισμού του».

Δεδομένου ότι, στη συνέχεια, διά του άρθρου 7 του ν. 5149/2024, τροπο-

ποιήθηκε η ως άνω παρ. 2 του άρθρου 17 του ν. 4765/2021, κατά τρόπον ώστε ο χρονικός περιορισμός της πενταετίας να διευρυνθεί σε δεκαετή, η διατύπωση του άρθρου 12 παρ. 4 του ν. 5003/2022 κατέστη παρωχημένη.

Σύμφωνα με τη διατύπωση της προτεινόμενης διάταξης, [γ]ια το ειδικό ένστολο Προσωπικό της δημοτικής αστυνομίας (...) εφαρμόζεται η παρ. 2 του άρθρου 17 του ν. 4765/2021 (Α' 6), περί μη δυνατότητας συμμετοχής σε νέα διαδικασία πλήρωσης θέσεων».

Δοθέντος ότι η φράση «περί μη δυνατότητας συμμετοχής σε νέα διαδικασία πλήρωσης θέσεων» δεν αποδίδει με πληρότητα το περιεχόμενο της παραπεμπόμενης διάταξης (παρ. 2 του άρθρου 17 του ν. 4765/2021), στο μέτρο που αυτή (η παραπεμπόμενη διάταξη) εισάγει, όχι μόνον τον χρονικό περιορισμό (δεκαετία) για τη συμμετοχή σε νέα διαδικασία πλήρωσης θέσεων, αλλά και την εξαίρεσή του (τη δυνατότητα συμμετοχής σε διαδικασία πλήρωσης θέσεων κατηγορίας ανώτερης αυτής του διορισμού ή της πρόσληψης), θα ήταν, ενδεχομένως, σκόπιμο, για λόγους νομοτεχνικής σαφήνειας και ασφάλειας δικαίου, η προτεινόμενη ρύθμιση να παραπέμπει στη διάταξη της παρ. 2 του άρθρου 17 του ν. 4765/2021, είτε χωρίς καμία διευκρίνιση επί του περιεχομένου της είτε με πλήρη αναφορά σε αυτό.

12. Επί του άρθρου 93

Με την προτεινόμενη διάταξη αντικαθίσταται η ρύθμιση του άρθρου 11 παρ. 4 του ν. 4765/2021, η οποία καθορίζει τους συντελεστές βαρύτητας («α) εξέταση γνώσεων: 50%, β) δοκιμασία δεξιοτήτων και εργασιακής αποτελεσματικότητας: 50%») για τη στάθμιση της βαθμολογίας των υποψηφίων των διαγωνισμών που διενεργούνται από το Α.Σ.Ε.Π., με νέα ρύθμιση σύμφωνα με την οποία οι συντελεστές βαρύτητας «στις υπό εξέταση δοκιμασίες γνώσεων και δεξιοτήτων και εργασιακής συμπεριφοράς, καθώς και ειδικότεροι συντελεστές για κάθε επιμέρους στοιχείο» «δύνα[ν]ται να καθορίζονται» με την αντίστοιχη προκήρυξη.

Παρατηρείται, ενημερωτικά, ότι, όπως έχει κριθεί επί παρεμφερούς ζητήματος, «οι διατάξεις του άρθρου 16 παρ. 2 της προαναφερόμενης υπουργικής απόφασης (ΔΙΠΠ/Φ.ΑΣΕΠ 1/οικ. 5919/12.3.1998), με τις οποίες προβλέπεται η δυνατότητα εφαρμογής συστήματος αρνητικής βαθμολόγησης στους διαγωνισμούς που προκηρύσσονται για την πρόσληψη εκπαιδευτικών της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, όπως τροποποιηθείσες ισχύουν, θεσπίσθηκαν νομίμως με χρήση της ειδικής εξουσιοδοτήσεως που εμπεριέχεται στο άρθρο 17 παρ. 2 του Ν. 2190/1994 περί της διενέργειας των διαγωνισμών του ΑΣΕΠ, στην οποία παραπέμπει ο Ν. 2525/1997 διά του άρθρου 6 αυτού. Εξάλλου, η εξουσία που, κατά τα ανωτέρω, παρέχεται με

την κανονιστική αυτή απόφαση στις κεντρικές επιτροπές των διαγωνισμών που προκηρύσσονται για την πρόσληψη του προσωπικού της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, δεν αποτελεί αυτοτελή άσκηση κανονιστικής αρμοδιότητας, αλλ' αντιθέτως συνιστά απλή αρμοδιότητα εξειδίκευσης και εξατομίκευσης του ήδη ισχύοντος νομοθετικού και κανονιστικού πλαισίου, ενόψει κάθε συγκεκριμένου διαγωνισμού και ανάλογα με τη φύση και τον, κατά περίπτωση, βαθμό δυσκολίας των θεμάτων (πρβλ. ΣΤΕ 2988/2014)» (βλ. ΣΤΕ 651/2016, πρβλ. και ΣΤΕ 1126/2011).

13. Επί του άρθρου 94

Ορίζεται, εν προκειμένω, ότι «[μ]ετά από τη λήξη της προθεσμίας υποβολής των αιτήσεων συμμετοχής και σε κάθε περίπτωση μέχρι τη λήξη της προθεσμίας υποβολής των ενστάσεων, αν ο υποψήφιος δεν επιθυμεί πλέον να συμμετάσχει στη σχετική διαδικασία, αποστέλλει υπεύθυνη δήλωση (...)».

Για λόγους νομοτεχνικής αρτιότητας, η διάταξη θα μπορούσε να αναδιατυπωθεί, ως εξής: «Μετά τη λήξη της προθεσμίας υποβολής (...)».

14. Επί του άρθρου 100

Η εν λόγω διάταξη ορίζει, μεταξύ άλλων, ότι, στο πλαίσιο της διαδικασίας επιλογής διοικήσεων φορέων του δημόσιου τομέα, [κ]άθε υποψήφιος δύναται να υποβάλλει έως πέντε (5) αιτήσεις ανά ημερολογιακό έτος για τις διαδικασίες επιλογής του παρόντος. Αιτήσεις που υποβάλλονται πέραν του ανωτέρω ορίου απορρίπτονται ως απαράδεκτες. Για την εφαρμογή του παρόντος, ο αρμόδιος Υπουργός κοινοποιεί την πράξη επιλογής και διορισμού στο Α.Σ.Ε.Π. Αιτήσεις πέραν του ορίου του πρώτου εδαφίου δεν εξετάζονται και τίθενται στο αρχείο (...)».

Η ως άνω ρύθμιση εισάγει περιορισμό στις επιτρεπόμενες, ανά υποψήφιο, αιτήσεις συμμετοχής σε διαδικασία επιλογής διοίκησης φορέων του δημόσιου τομέα. Σύμφωνα με την Αιτιολογική Έκθεση (σελ. 198-199), η εν λόγω ρύθμιση στοχεύει στην «ενίσχυση της αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας της διαδικασίας. Συγκεκριμένα, προβλέπεται συγκεκριμένος αριθμός αιτήσεων, πέντε (5), που μπορεί να υποβάλλει ένας υποψήφιος έτσι ώστε να τις περιορίζει για εκείνες τις θέσεις [για τις ο]πο[ί]ες πραγματικά ενδιαφέρεται και όχι [να] υποβάλλει αδιακρίτως για όλες τις θέσεις, γεγονός που συνεπάγεται και διοικητικό φόρτο».

Παρατηρείται ότι δεν προκύπτει από την Αιτιολογική Έκθεση αν η μέχρι σήμερα εφαρμογή της ρύθμισης (η οποία δεν θέτει όριο στις αιτήσεις) προσιδιάζει στον χαρακτηρισμό της «αδιακρίτως» υποβολής αιτήσεων για «ό-

λες τις θέσεις», στο μέτρο που δεν αναφέρεται το αντικειμενικό κριτήριο του πόσοι υποψήφιοι – εξ όσων έχουν υποβάλει περισσότερες των πέντε (5), ετησίως, αιτήσεις – δεν αποδέχονται τον ορισμό τους σε θέση για την οποία επιλέχθηκαν. Κατά τρόπον, δηλαδή, ώστε να προκύπτει αν πράγματι η υποβολή πολλών αιτήσεων ανά υποψήφιο είναι, εν τέλει, αλυσιτελής. Περαιτέρω, δεν προκύπτει αν όλες οι προς πλήρωση θέσεις οργάνων διοίκησης ανακοινώνονται ταυτόχρονα κάθε έτος, ώστε οι ενδιαφερόμενοι να γνωρίζουν, εκ των προτέρων, πόσες και ποιες θέσεις διατίθενται συνολικά, προκειμένου, μεταξύ αυτών, να επιλέξουν τις πέντε (5) για τις οποίες θα υποβάλουν αίτηση. Δεν προκύπτει, εξ άλλου, ούτε η αριθμητική, έστω κατά προσέγγιση ή κατά μέσο όρο, σχέση μεταξύ του αριθμού των θέσεων προκηρύσσονται κατ' έτος και του ανώτατου αριθμού των πέντε (5) επιτρεπτών, ανά υποψήφιο, ετησίως, αιτήσεων.

Υπό το φως των ανωτέρω, δημιουργείται προβληματισμός ως προς το αν η προτεινόμενη ρύθμιση και, συγκεκριμένα, η θέσπιση του ανώτατου ορίου των πέντε (5), ανά υποψήφιο, ετησίως, αιτήσεων συμμετοχής σε διαδικασία επιλογής διοίκησης φορέων του δημόσιου τομέα συνάδει προς την αρχή της αναλογικότητας, δηλαδή, αν είναι αναγκαία για την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού της «αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας της διαδικασίας», χωρίς να στερεί την ουσία του δικαιώματος των υποψηφίων να μετέχουν σε αυτήν.

15. Επί του άρθρου 102

Με την προτεινόμενη ρύθμιση, οι υπάλληλοι των φορέων του δημόσιου τομέα εντάσσονται σε ενιαίο ηλεκτρονικό σύστημα καταγραφής της εισόδου και εξόδου τους στην υπηρεσία και ρυθμίζονται σχετικά ζητήματα.

α. Επισημαίνεται, κατ' αρχάς, ότι η προτεινόμενη διάταξη, η οποία διαρθρώνεται σε δώδεκα (12) παραγράφους (υπ' αριθμόν 1 έως και 10, 13 και 14), δεν φέρει παραγράφους υπ' αριθμόν 11 και 12.

β. Ως προς το υποκειμενικό πεδίο εφαρμογής της ρύθμισης, ορίζεται, ειδικότερα ότι «1. Οι Φορείς του δημόσιου τομέα, όπως αυτός οριοθετείται στην περ. α' της παρ. Ι του άρθρου 14 του ν. 4270/2014 (Α 143), στους οποίους απασχολούνται υπάλληλοι που υπάγονται στον Κώδικα Κατάστασης Δημοσίων Πολιτικών Διοικητικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων Ν.Π.Δ.Δ. (ν. 3528/2007, Α' 26) και στον Κώδικα Κατάστασης Δημοτικών και Κοινοτικών Υπαλλήλων (ν. 3584/2007, Α' 143), καθώς και κάθε άλλη κατηγορία προσωπικού με σχέση εργασίας δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου, αορίστου ορισμένου χρόνου, εντάσσονται σε ενιαίο ηλεκτρονικό σύστημα καταγραφής εισόδου και εξόδου των υπαλλήλων τους. (...) Από την ένταξη κάθε φορέα, υφιστά-

μενα συστήματα ωρομέτρησης παύουν να αποτελούν αυτοτελή βάση καταγραφής της εισόδου και της εξόδου και εξακολουθούν να λειτουργούν μόνον εφόσον διασφαλίζεται η διαλειτουργικότητά τους με το σύστημα του παρόντος. Από την ανωτέρω υποχρέωση εξαιρούνται οι Φορείς που έχουν υποχρέωση σήμανσης ψηφιακής κάρτας εργασίας, σύμφωνα με το άρθρο 580 του Κώδικα Εργατικού Δικαίου (π.δ. 62/2025, Α' 121)».

Βάσει της ως άνω διατύπωσης, φαίνεται να μην εξαιρείται η Βουλή από το πεδίο εφαρμογής της προτεινόμενης ρύθμισης.

Όπως έχει ήδη επισημανθεί και σε παλαιότερες Εκθέσεις της Επιστημονικής Υπηρεσίας (βλ. εκθέσεις επί των νομοσχεδίων «Εκσυγχρονισμός του συστήματος προσλήψεων στον δημόσιο τομέα και ενίσχυση του Ανώτατου Συμβουλίου Επιλογής Προσωπικού (Α.Σ.Ε.Π.) και άλλες διατάξεις» - ν. 4765/2021, «Ενδυνάμωση Ανώτατου Συμβουλίου Επιλογής Προσωπικού (Α.Σ.Ε.Π.), ενίσχυση και αναβάθμιση Δημόσιας Διοίκησης και άλλες διατάξεις» - ν. 4590/2019, «Ενιαίο Σύστημα Κινητικότητας στη Δημόσια Διοίκηση και την Τοπική Αυτοδιοίκηση, υποχρεώσεις των προσώπων που διορίζονται στις θέσεις των άρθρων 6 και 8 του Ν. 4369/2016, ασυμβίβαστα και πρόληψη των περιπτώσεων σύγκρουσης συμφερόντων και λοιπές διατάξεις» - ν. 4440/2016, κ.ά.), η αυτονομία της Βουλής εν γένει κατοχυρώνεται στα άρθρα 65 παρ. 1, 5 και 6, εξειδικευόμενη διά του άρθρου 103 παρ. 6 του Συντάγματος. Ειδικότερα δε, οι ρυθμίσεις των άρθρων 65 παρ. 5 και 103 παρ. 6 του Συντάγματος αφορούν το προσωπικό της. Μία από τις όψεις της αυτονομίας της Βουλής εκδηλώνεται με την αρμοδιότητά της να θεσπίζει, να τροποποιεί, να συμπληρώνει, να δημοσιεύει και να ερμηνεύει αυθεντικά τον Κανονισμό της, χωρίς τη σύμπραξη της εκτελεστικής εξουσίας. Ζητήματα, επομένως, για τα οποία το Σύνταγμα θεσπίζει αποκλειστική αρμοδιότητα του Κανονισμού της Βουλής, δεν μπορούν να ρυθμισθούν με νόμο, όπως και, αντιστρόφως, ζητήματα για τα οποία το Σύνταγμα θεσπίζει αποκλειστική αρμοδιότητα του νόμου, δεν μπορεί να ρυθμίσει ο Κανονισμός της Βουλής. Στην ελληνική έννομη τάξη, δηλαδή, το πεδίο εφαρμογής του τυπικού νόμου και αυτό του Κανονισμού της Βουλής δεν τέμνονται, αλλά οριοθετούνται από το Σύνταγμα (βλ. Κ. Μαυριά, Συνταγματικό Δίκαιο, 6η έκδοση, 2021, σελ. 208-209, Αντ. Παντελή, Εγχειρίδιο Συνταγματικού Δικαίου, 2η η-λεκτρ. εκδ. 2025, σελ. 364 επ., Σπ. Βλαχόπουλο/Ξ. Κοντιάδη, Εγχειρίδιο Συνταγματικού Δικαίου, 2025 σελ. 300-302, Ευ. Βενιζέλο, Μαθήματα Συνταγματικού Δικαίου, 2021, σελ. 159-160, Αθ. Ράϊκο, Συνταγματικό Δίκαιο, τ. Ι, τεύχ. Α', 2009, σελ. 212-215).

Περαιτέρω, σύμφωνα με την παρ. 11 του άρθρου 120 του Κανονισμού της Βουλής (Μέρος Α' Κοινοβουλευτικό), «[η] Βουλή απολαύει πλήρους αυτονο-

μίας κατά το άρθρο 65 παράγραφος 1 του Συντάγματος ως προς την εν γένει λειτουργία της και δεν εντάσσεται στη “Γενική Κυβέρνηση”. Για λόγους διαφάνειας και στατιστικής ταξινόμησης, αναρτά στοιχεία, μέσω της διαδικτυακής της πύλης, ως προς τον προϋπολογισμό εξόδων και τον ισολογισμό - απολογισμό της». Ακολούθως, στο δεύτερο εδάφιο της περ. στ΄ της περ. α΄ της παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 4270/2014 ρητά ορίζεται ότι «[γ]ια λόγους στατιστικής ταξινόμησης, η Βουλή των Ελλήνων περιλαμβάνεται και αυτή στην Κεντρική Διοίκηση, σύμφωνα με τον Κανονισμό της, ως προς τον προϋπολογισμό εξόδων και τον ισολογισμό-απολογισμό αυτής». Σημειώνεται σχετικά ότι, κατά τον ν. 4622/2019 «Επιτελικό Κράτος: οργάνωση, λειτουργία και διαφάνεια της Κυβέρνησης, των κυβερνητικών οργάνων και της κεντρικής δημόσιας διοίκησης», η Βουλή δεν συμπεριλαμβάνεται στην Κεντρική Δημόσια Διοίκηση (βλ. το άρθρο 18 του εν λόγω νόμου, όπου ορίζονται οι φορείς οι οποίοι περιλαμβάνονται στην έννοια αυτού του όρου).

Υπό το φως των ανωτέρω, καθίσταται σαφές ότι ζητήματα σχετικά με την υπηρεσιακή κατάσταση του προσωπικού της Βουλής και, ειδικότερα, με το σύστημα καταγραφής του χρόνου υπηρεσιακής εισόδου και εξόδου τους, δύνανται να ρυθμίζονται κατ’ αποκλειστικότητα από τον Κανονισμό της. Κατά συνέπεια, πρέπει να εξαιρεθεί ρητά η Βουλή από το πεδίο εφαρμογής της προτεινόμενης ρύθμισης. Άλλως, ως αντισυνταγματική, θα είναι μη εφαρμόσιμη ως προς αυτή. Αυτονόητο είναι ότι η ανάγκη ρητής εξαίρεσης της Βουλής ισχύει και για όλες τις περιπτώσεις όπου, στο νομοσχέδιο, γίνεται αναφορά αδιακρίτως στους υπαλλήλους φορέων του δημόσιου τομέα, όπως αυτός οριοθετείται από τον νόμο.

γ. Μεταξύ άλλων, στις παραγράφους 5 έως και 9 ορίζονται τα εξής: «5. Τα δεδομένα της ψηφιακής κάρτας εργασίας χρησιμοποιούνται αποκλειστικά για σκοπούς τήρησης του ωραρίου, υπολογισμού αποδοχών και αποζημιώσεων υπερωριακής απασχόλησης, στατιστικής επεξεργασίας σε ανωνυμοποιημένη ή ψευδωνυμοποιημένη μορφή και ελέγχου νομιμότητας από τα αρμόδια όργανα. 6. Απαγορεύεται η χρήση των δεδομένων για σκοπούς που δεν σχετίζονται με τα οριζόμενα στην παρ. 5, καθώς και κάθε μορφή δυσμενούς μεταχείρισης υπαλλήλου βάσει αυτών, πέραν των προβλεπόμενων πειθαρχικών και υπηρεσιακών διαδικασιών (...) 7. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, εφόσον τεκμηριώνεται ειδικά, με έκθεση του υπευθ[ύ]νου επεξεργασίας, ότι ηπιότερα μέσα ελέγχου παρουσίας είτε έχουν εφαρμοστεί και αποδειχθεί ανεπαρκή είτε, κατόπιν αιτιολογημένης εκτίμησης, κρίνονται εκ των προτέρων απρόσφορα για την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού, και κατόπιν γνώμης της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, είναι δυνατή εφαρμογή συστήματος βιομετρικής τεχνολογίας για την ταυτοποίη-

ση και καταγραφή της φυσικής παρουσίας των υπαλλήλων, όταν: α) η πρόσβαση στο σύνολο ή σε τμήμα των χώρων εργασίας απαιτείται να ελέγχεται αυστηρά λόγω διαβαθμισμένου χαρακτήρα των εγκαταστάσεων, προστασίας των κρίσιμων υποδομών ή εθνικής ασφάλειας, όπως οι κατηγορίες αυτές προσδιορίζονται από την κείμενη νομοθεσία, ή β) στον φορέα έχουν διαπιστωθεί, κατόπιν διενέργειας ελέγχου της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας ή πειθαρχικής διαδικασίας, επαναλαμβανόμενες και ουσιώδεις παραβάσεις τήρησης του ωραρίου από το ίδιο ή διαφορετικό πρόσωπο εντός δωδεκαμήνου, οι οποίες τεκμηριώνουν ειδικώς την ανάγκη εντατικοποίησης των μέτρων ελέγχου. Η επεξεργασία των βιομετρικών δεδομένων πραγματοποιείται σύμφωνα με ασφαλείς τεχνικές προδιαγραφές, με τρόπο που διασφαλίζει την ακεραιότητα και εμπιστευτικότητα των δεδομένων και αποκλειστικά για την άσκηση της αρμοδιότητας του οικείου φορέα να διασφαλίζει την τήρηση του νόμιμου ωραρίου εργασίας, την ορθή διαχείριση του χρόνου εργασίας και την εύρυθμη λειτουργία της δημόσιας υπηρεσίας, προς εκπλήρωση καθήκοντος που εκτελείται για λόγους ουσιαστικού δημόσιου συμφέροντος κατά την άσκηση δημόσιας εξουσίας, σύμφωνα με την περ. ε) της παρ. 1 του άρθρου 6 και την περ. ζ) της παρ. 2 του άρθρου 9 του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 και το άρθρο 5 του ν. 4624/2019. Το μέτρο του πρώτου εδαφίου εφαρμόζεται σε επίπεδο φορέα αποκλειστικά σε συγκεκριμένα σημεία εργασίας αυτού, για τα οποία τεκμηριώνεται ειδικά με την έκθεση του πρώτου εδαφίου η αναγκαιότητα και η αναλογικότητά του. Η βασική μέθοδος αναγνώρισης παραμένει σε κάθε περίπτωση διαθέσιμη και λειτουργική στα σημεία αυτά. Σε περίπτωση ανεπιτυχούς ή μη διενεργηθείσας βιομετρικής επαλήθευσης, καθώς και εφόσον ο υπάλληλος επιλέξει τη βασική μέθοδο, η καταγραφή διενεργείται με αυτήν, χωρίς δυσμενή συνέπεια για τον υπάλληλο. Η βιομετρική επαλήθευση διενεργείται πάντοτε σε συνδυασμό με την αναγνώση της ψηφιακής κάρτας εργασίας, την οποία δεν υποκαθιστά. 8. Η συνδρομή των προϋποθέσεων της παρ. 7 επανεξετάζεται από τον υπεύθυνο επεξεργασίας ανά διετία από την ενεργοποίηση του συστήματος βιομετρικής τεχνολογίας στον οικείο Φορέα ή στο οικείο σημείο εργασίας ή αυτεπαγγέλτως, όποτε μεταβληθούν οι συνθήκες που δικαιολόγησαν την εφαρμογή του μέτρου. Εφόσον από την επανεξέταση προκύψει ότι δεν συντρέχει πλέον καμία εκ των περιπτώσεων της παρ. 7, ο φορέας παύει την εφαρμογή του συστήματος βιομετρικής τεχνολογίας και διαγράφει άμεσα τα τηρούμενα βιομετρικά δεδομένα, με την επιφύλαξη των οριζόμενων στην περ. γ) της παρ. 9».

Επισημαίνεται, εν προκειμένω, ότι η ως άνω ρύθμιση, υπό άλλη, αρχική εκδοχή της, υπεβλήθη από το Υπουργείο Εσωτερικών προς την Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, προς διατύπωση παρατηρήσεών

της επ' αυτής. Η Αρχή εξέδωσε την υπ' αριθμόν 6/2026 (με αρ. πρωτ. 1995/4.5.2025) Γνωμοδότησή της, με την οποία επισημαίνει, κατ' αρχάς, ότι, «[σ]ύμφωνα με το άρθρο 9 παρ. 1 ΓΚΠΔ, η επεξεργασία βιομετρικών δεδομένων, ως δεδομένων που εντάσσονται στις ειδικές κατηγορίες προσωπικών δεδομένων, απαγορεύεται, κατ' αρχήν, λόγω της ιδιαίτερης φύσης τους και των αυξημένων κινδύνων που συνεπάγεται η επεξεργασία τους για τα δικαιώματα και τις ελευθερίες των φυσικών προσώπων. Κατ' εξαίρεση, σύμφωνα με το άρθρο 9 παρ. 2 στοιχ. ζ' ΓΚΠΔ, η επεξεργασία αυτή επιτρέπεται μόνον εφόσον πληρούνται σωρευτικά αυστηρές προϋποθέσεις, και, ιδίως, όταν είναι απολύτως αναγκαία για λόγους ουσιαστικού δημοσίου συμφέροντος, βάσει δικαίου της Ένωσης ή κράτους μέλους, το οποίο πρέπει να προβλέπει τη σχετική επεξεργασία και να καθορίζει το πεδίο και τους όρους εφαρμογής της. Η έννοια του "ουσιαστικού δημοσίου συμφέροντος" ερμηνεύεται στενά και δεν ταυτίζεται με γενικούς ή ευρύτερους σκοπούς δημόσιας πολιτικής, αλλά προϋποθέτει την ύπαρξη συγκεκριμένου, σοβαρού και επαρκώς τεκμηριωμένου δημοσίου συμφέροντος, ικανού να δικαιολογήσει την κατ' εξαίρεση άρση της ως άνω αρχής της απαγόρευσης 6. Περαιτέρω, η απαίτηση της "απολύτως αναγκαίας" επεξεργασίας συνεπάγεται ότι η προσφυγή σε βιομετρικά δεδομένα είναι επιτρεπτή, μόνο εφόσον αποδεικνύεται, βάσει συγκεκριμένων και επαληθεύσιμων στοιχείων, ότι ο επιδιωκόμενος σκοπός δεν μπορεί να επιτευχθεί αποτελεσματικά με λιγότερο παρεμβατικά μέσα και η έκταση της επεξεργασίας περιορίζεται αυστηρά στο αναγκαίο μέτρο. Στο πλαίσιο αυτό, η διάταξη του ως άνω άρθρου 9 παρ. 2 στοιχ. ζ' ΓΚΠΔ συνιστά εξαιρετική ρήτρα και πρέπει να εφαρμόζεται υπό αυστηρή ερμηνεία, σύμφωνα με τη γενική αρχή ότι οι παρεκκλίσεις από την προστασία των προσωπικών δεδομένων και οι περιορισμοί των σχετικών δικαιωμάτων επιτρέπονται μόνον στο μέτρο που είναι απολύτως αναγκαίοι».

Ως προς τη ρύθμιση, υπό τη μορφή που τέθηκε υπ' όψιν της Αρχής (η οποία, μεταξύ άλλων, προβλέπει την οριζόντια, καθολική και υποχρεωτική εφαρμογή βιομετρικών συστημάτων στο σύνολο των δημοσίων υπαλλήλων, χωρίς διαφοροποίηση βάσει της φύσης των καθηκόντων, του επιπέδου κινδύνου ή ειδικών επιχειρησιακών συνθηκών, και χωρίς να προκύπτει ότι έχει προηγηθεί ουσιαστική στάθμιση αποτελεσματικών και λιγότερο παρεμβατικών μέτρων), η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα επεσήμανε ότι δεν πρέπει να υιοθετηθεί, καθ' όσον, μεταξύ άλλων, α. «δεν προσκομίζονται συγκεκριμένα, αντικειμενικά και επαληθεύσιμα στοιχεία ως προς την έκταση και τη συστηματικότητα των επικαλούμενων παραβατικών φαινομένων, τη σοβαρότητα των συνεπειών τους για τη λειτουργία της διοίκησης καθώς και την ύπαρξη και το ύψος τυχόν δημοσιονομικής ζημίας. Η γενική επίκληση δυσλειτουργιών ή καταχρήσεων, χωρίς εμπειρική τεκμηρίωση, δεν αρκεί για να θεμελιώσει την ύπαρξη ουσιαστικού δημοσίου συμφέ-

ροντος κατά την έννοια της ως άνω διάταξης», β. «δεν προκύπτει ότι έχει προηγηθεί συστηματική εφαρμογή και αξιολόγηση λιγότερο παρεμβατικών μέτρων (όπως, για παράδειγμα, ηλεκτρονικά παρουσιολόγια, προσωποποιημένες κάρτες, διοικητικοί έλεγχοι κοκ). Η παράλειψη διερεύνησης και τεκμηριωμένης απόρριψης τέτοιων ηπιότερων μέσων καθιστά αδύνατη τη διαπίστωση ότι η προσφυγή σε βιομετρικά δεδομένα αποτελεί το έσχατο και αναγκαίο μέτρο για την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού», γ. «[σ]ύμφωνα με τα άρθρα 24, 25 και 35 ΓΚΠΔ, ο υπεύθυνος επεξεργασίας οφείλει να διασφαλίζει τη συμμόρφωση με τις αρχές προστασίας δεδομένων ήδη από το στάδιο του σχεδιασμού της επεξεργασίας, ενσωματώνοντας κατάλληλα τεχνικά και οργανωτικά μέτρα («προστασία δεδομένων ήδη από τον σχεδιασμό και εξ ορισμού»), καθώς και να προβαίνει, πριν από την έναρξη της επεξεργασίας, σε εκτίμηση αντικτύπου προσωπικών δεδομένων (ΕΑΠΔ), όταν αυτή ενδέχεται να παρουσιάζει υψηλό κίνδυνο για τα δικαιώματα και τις ελευθερίες των φυσικών προσώπων, όπως ιδίως στην περίπτωση επεξεργασίας βιομετρικών δεδομένων. Η υπό εξέταση προτεινόμενη ρύθμιση μεταθέτει την εκτίμηση κινδύνου σε μεταγενέστερο στάδιο, ήτοι σε επίπεδο επιμέρους φορέων, αντιστρέφοντας την κανονιστική λογική της ΕΑΠΔ, η οποία έχει κατ' εξοχήν προληπτικό χαρακτήρα. Περαιτέρω, η προσκομισθείσα μελέτη ΕΑΠΔ δεν συνιστά πλήρη και ολοκληρωμένη εκτίμηση της ίδιας της νομοθετικής επιλογής, εμφανίζει ασυνέπειες ως προς τον προσδιορισμό του υπευθύνου επεξεργασίας, δεν τεκμηριώνει επαρκώς την αναγκαιότητα και την αναλογικότητα του προτεινόμενου μέτρου, δεν αξιολογεί επαρκώς τον αντίκτυπο της επεξεργασίας στα δικαιώματα των εργαζομένων ως υποκειμένων των δεδομένων και μεταθέτει κρίσιμα ζητήματα σε μεταγενέστερο χρόνο (...), δ. «[η] ενδεχόμενη διατήρηση της χρήσης βιομετρικών δεδομένων ως εξαιρετικής επιλογής («ultima ratio»), υπό αυστηρές και περιοριστικά καθορισμένες προϋποθέσεις, θα μπορούσε να εξετασθεί μόνον κατόπιν υποβολής ειδικώς αιτιολογημένου αιτήματος, συνοδευόμενου από πλήρη και εμπεριστατωμένη τεκμηρίωση ως προς την αναγκαιότητα και την αναλογικότητα της σχετικής επεξεργασίας. Ειδικότερα, θα πρέπει να αποδεικνύεται, βάσει συγκεκριμένων και επαληθεύσιμων στοιχείων, ότι ο επιδιωκόμενος σκοπός δεν μπορεί να επιτευχθεί αποτελεσματικά με αλλά λιγότερο παρεμβατικά μέσα, καθώς και ότι η χρήση βιομετρικών δεδομένων περιορίζεται αυστηρά σε ειδικές και εξαιρετικές περιπτώσεις».

Υπό το πρίσμα των ανωτέρω, ερωτάται αν η προτεινόμενη, νεότερη εκδοχή της ρύθμισης έναντι εκείνης που ετέθη, κατά τα ως άνω, υπ' όψιν της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, ετέθη εκ νέου ενώπιόν της, προκειμένου να τύχει της προσήκουσας εφαρμογής η αιτιολογική σκέψη 96 του ΓΚΠΔ, σύμφωνα με την οποία, «Διαβούλευση με την εποπτική αρχή θα πρέπει επίσης να πραγματοποιείται κατά την εκπόνηση ενός νομο-

θετικού ή κανονιστικού μέτρου που προβλέπει την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, προκειμένου να διασφαλίζεται η συμμόρφωση της σχεδιαζόμενης επεξεργασίας προς τον παρόντα κανονισμό και, ιδίως, να μετριάζονται οι κίνδυνοι για το υποκείμενο των δεδομένων».

δ. Στην τελευταία παράγραφο της προτεινόμενης ρύθμισης, ορίζεται, μεταξύ άλλων, ότι «[υ]ποκείμενα των δεδομένων είναι οι υπάλληλοι των φορέων της παρ. 1, πλην των εξαιρούμενων κατηγοριών προσωπικού».

Υπό την εν λόγω διατύπωση θα μπορούσε, ενδεχομένως, να νοηθεί ότι, σε περίπτωση που, κατά παράβαση της εν λόγω εξαίρεσης, υπάλληλοι των εξαιρούμενων κατηγοριών υπαχθούν σε καταγραφή του χρόνου εργασίας τους με τα συστήματα που εισάγει η προτεινόμενη ρύθμιση, οι υπάλληλοι αυτοί δεν χαρακτηρίζονται ως «υποκείμενα των δεδομένων» τους που έτυχαν επεξεργασίας.

Δεδομένου ότι, σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, «για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων)» (ΓΚΠΔ) (ΕΕ L 119 της 4.5.2016, σελ. 1 επ.) (βλ. άρθρο 4 στοιχ. 1), οι διατάξεις του οποίου, πάντως, υπερισχύουν των διατάξεων της νομοθεσίας της ελληνικής έννομης τάξης, υποκείμενο των δεδομένων είναι κάθε «ταυτοποιημένο ή ταυτοποιήσιμο φυσικό πρόσωπο» το οποίο, πράγματι, αφορούν (και δύνανται να ταυτοποιούν) οι πληροφορίες (δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα) που τυγχάνουν επεξεργασίας, και όχι κάθε φυσικό πρόσωπο του οποίου τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα ενδέχεται να τύχουν επεξεργασίας, η προτεινόμενη ρύθμιση πρέπει, προς αποφυγή ερμηνευτικών δυσχερειών, να διατυπωθεί εκ νέου, ως εξής: «Υποκείμενα των δεδομένων είναι τα πρόσωπα των οποίων τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα τυγχάνουν επεξεργασίας σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος άρθρου».

16. Επί του άρθρου 111

Με την προτεινόμενη ρύθμιση καθορίζεται εκ νέου το χρονικό σημείο στο οποίο πρέπει να λάβει χώρα η παραίτηση από θέσεις οι οποίες, σύμφωνα με το άρθρο 56 του Συντάγματος, αποτελούν κώλυμα για την εκλογή στο αξίωμα του βουλευτή. Συγκεκριμένα, ορίζεται, διά τροποποίησης του άρθρου 30 παρ. 1 του π.δ. 26/2012, ότι η «παραίτηση από την υπηρεσία και από τις θέσεις που, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 56 του Συντάγματος, αποτελούν κώλυμα για την εκλογή στο αξίωμα του βουλευτή, είναι γραπτή και η επίδοσή της γίνεται είτε αυτοπροσώπως είτε με δικαστικό επιμελητή στην αρμόδια για την παραλαβή της υπηρεσία όπου υπηρετεί ο υποψήφιος,

πριν από τη λήξη της προθεσμίας της παρ. 1 του άρθρου 34». Σύμφωνα με την ισχύουσα διάταξη, η επίδοση της δήλωσης παραίτησης πραγματοποιείται, το αργότερο, «πριν από την ημέρα της ανακήρυξης αυτών» [ως υποψηφίων].

Παρατηρείται, ενημερωτικά, ότι, σύμφωνα με το άρθρο 56 παρ. 1 του Συντάγματος, περί των κωλυμάτων εκλογιμότητας, «1. Έμμισθοι δημόσιοι λειτουργοί και υπάλληλοι, άλλοι υπάλληλοι του Δημοσίου, υπηρετούντες στις ένοπλες δυνάμεις και στα σώματα ασφαλείας, υπάλληλοι οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης ή άλλων νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, αιρετά μονοπρόσωπα όργανα των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, διοικητές, υποδιοικητές ή πρόεδροι διοικητικών συμβουλίων ή διευθύνοντες ή εντεταλμένοι σύμβουλοι νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου ή κρατικών νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου ή δημόσιων επιχειρήσεων ή επιχειρήσεων τη διοίκηση των οποίων ορίζει άμεσα ή έμμεσα το Δημόσιο με διοικητική πράξη ή ως μέτοχος ή επιχειρήσεων των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης δεν μπορούν να ανακηρυχθούν υποψήφιοι ούτε να εκλεγούν βουλευτές, αν δεν παραιτηθούν πριν από την ανακήρυξή τους ως υποψηφίων. Η παραίτηση συντελείται με μόνη τη γραπτή υποβολή της. Αποκλείεται η επάνοδος στην ενεργό υπηρεσία των στρατιωτικών που παραιτούνται. Τα ανώτερα αιρετά μονοπρόσωπα όργανα των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης δεύτερου βαθμού δεν μπορούν να ανακηρυχθούν υποψήφιοι ούτε να εκλεγούν βουλευτές κατά τη διάρκεια της θητείας για την οποία εξελέγησαν, ακόμη και αν παραιτηθούν».

Η συνταγματική διάταξη ορίζει το χρονικό σημείο στο οποίο πρέπει να λάβει χώρα η παραίτηση, ώστε να αρθεί το κώλυμα, και τη βασική διαδικαστική μορφή της, με την ολοκλήρωση της οποίας επέρχονται, άνευ άλλου, τινός, τα έννομα αποτελέσματά της: η παραίτηση πρέπει να υποβληθεί πριν από την ανακήρυξη των υποψηφίων, άλλως ο κωλυόμενος δεν επιτρέπεται να ανακηρυχθεί υποψήφιος, ούτε να εκλεγεί βουλευτής, η δε παραίτηση συντελείται με μόνη τη γραπτή υποβολή της, χωρίς να απαιτείται άλλη πράξη είτε του ίδιου του κωλυομένου, είτε της αρχής στην οποία υποβάλλεται η παραίτηση, είτε άλλης αρχής (βλ. Κ. Χρυσόγονο, Συνταγματικό δίκαιο, 3η έκδ., 2022, σελ. 548, Κ. Μαυρία, Συνταγματικό δίκαιο, 6η έκδ., 2021, σελ. 547, Ε. Βενιζέλο, Μαθήματα συνταγματικού δικαίου, 2021, σελ. 478, Κ. Παπανικολάου, Ερμηνεία επί του άρθρου 56 του Συντάγματος, σε: Σπυρόπουλος/Κοντιάδης/ Ανθόπουλος/Γεραπετρίτης (επιστ. επιμ.), ΕρμΣυντ, 2017, σελ. 1036).

Ως προς την ισχύουσα και μη προτεινόμενη να τροποποιηθεί νομοθετική ρύθμιση της δυνατότητας των εν λόγω προσώπων να υποβάλουν την παραίτησή τους και διά επίδοσης με δικαστικό επιμελητή, παρατηρείται ότι η διάταξη του άρθρου 30 παρ. 1 του π.δ. 26/2012 εισάγει την εν λόγω δυνατότητα ως μη ουσιώδη τύπο της διαδικασίας, καθ' όσον αρκεί η τήρηση του υποχρεωτικού γραπτού τύπου της παραίτησης (βλ. ΑΕΔ 26/2008).

Ως προς το ζήτημα του απώτατου χρονικού σημείου μέχρι του οποίου δύναται να υποβληθεί η παραίτηση, ώστε να αρθεί το κώλυμα, παρατηρούνται τα εξής:

Η συνταγματική διάταξη του άρθρου 56 παρ. 1 αναφέρει ως απώτατο χρονικό σημείο εκείνο που προηγείται, έστω και κατ' ελάχιστον, του χρόνου ανακήρυξης των υποψηφίων. Το άρθρο 30 παρ. 1 του π.δ. 26/2012 προσδιόρισε το εν λόγω χρονικό σημείο βάσει της μονάδας χρόνου των ημερών, και όρισε ότι απώτατο χρονικό όριο είναι η προηγούμενη ημέρα εκείνης κατά την οποία πραγματοποιείται η ανακήρυξη των υποψηφίων.

Η προτεινόμενη ρύθμιση εισάγει, ως απώτατο χρονικό σημείο, εκείνο που προηγείται, έστω και κατ' ελάχιστον, της λήξης της προθεσμίας της παρ. 1 του άρθρου 34, η οποία, κατά τα ισχύοντα, λήγει την τέταρτη ημέρα από την έναρξη της προεκλογικής περιόδου («1. Κάθε κόμμα, συνασπισμός συνεργαζόμενων κομμάτων και συνδυασμός ανεξάρτητων υποψηφίων, εντός τεσσάρων (4) ημερών από την έναρξη της προεκλογικής περιόδου, σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 31, καταρτίζει και υποβάλλει τους συνδυασμούς του. Με τη λήξη της ανωτέρω προθεσμίας καταργείται η δυνατότητα δήλωσης νέων υποψηφιοτήτων ή μεταβολής κατατεθεισών»).

Σύμφωνα με την Αιτιολογική Έκθεση (σελ. 202), «[μ]ε την αξιολογούμενη ρύθμιση, αποσαφηνίζεται και εναρμονίζεται ρητά η προθεσμία παραίτησης (...) με την προθεσμία υποβολής υποψηφιότητας για το ίδιο αξίωμα», επισημαίνεται, δε, ότι «[η] ημέρα ανακήρυξης των υποψηφίων, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 35 του π.δ. 26/2012 ορίζεται ως εξής: "Εντός δύο (2) ημερών μετά από τη λήξη της προθεσμίας υποβολής πρότασης υποψηφιοτήτων της παρ. 1 του άρθρου 34, το Α1 Τμήμα του Αρείου Πάγου ανακηρύσσει σε δημόσια συνεδρίαση τους εκλογικούς συνδυασμούς, όπως αυτοί δηλώθηκαν σύμφωνα με τα άρθρα 34 και 34Α"». Στο πλαίσιο αυτό, η Αιτιολογική Έκθεση καταλήγει στο ότι, «[σ]ύμφωνα με τα ανωτέρω, η υφιστάμενη διατύπωση του νόμου ως προς την προθεσμία παραίτησης επιτρέπει, αν και οριακά, τη γραμματική ερμηνεία ότι η παραίτηση από θέση που συνιστά κώλυμα εκλογιμότητας είναι δυνατή μέχρι και την προηγούμενη μέρα από αυτή της ανακήρυξης, δηλαδή ακόμη και μία (1) ημέρα μετά το πέρας της υποβολής των υποψηφιοτήτων, για την εξέταση των οποίων το Α1 Τμήμα του Αρείου Πάγου έχει αποκλειστική προθεσμία 2 ημερών. Σημειώνεται δε, ότι αντίγραφο της δήλωσης παραίτησης καταχωρίζεται στην ηλεκτρονική πύλη καταχώρησης υποψηφίων του άρθρου 33 του π.δ. 26/2012, στην οποία υποβάλλονται αποκλειστικά πλέον οι υποψηφιότητες σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 32. Προκειμένου, συνεπώς, η υποβολή υποψηφιοτήτων στην πύλη, κατά την καταληκτική προθεσμία αυτής, να συνοδεύεται χωρίς αμφιβολία από το σύνολο των απαιτούμενων στοιχείων που ελέγχονται αμέσως ακολούθως από τον Άρειο Πάγο, συμπεριλαμβανομένου του αντιγράφου δήλωσης

παραίτησης, η προτεινόμενη ρύθμιση εναρμονίζει τις ανωτέρω 2 προθεσμίες, οι οποίες ούτως ή άλλως απέχουν σήμερα μόλις μία (1) μέρα».

17. Επί του τίτλου του άρθρου 123

Δοθέντος ότι η έννοια της συγκρότησης συλλογικού οργάνου αναφέρεται στον ορισμό με πράξη όλων των μελών που προβλέπει ο νόμος (βλ. και άρθρο 13 του ν. 2690/1999, βλ. και ΣτΕ 5057/1987, 3615/2007, 898/2015, 53/2019, κ.ά.), όπως και στον τρόπο αναπλήρωσης των τακτικών μελών σε περίπτωση απουσίας ή κωλύματος, ενώ η σύνθεση του συλλογικού οργάνου αναφέρεται σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση λειτουργίας του και, ειδικότερα, στην συμμετοχή των τακτικών ή και των αναπληρωματικών μελών σε συγκεκριμένη συνεδρίαση συλλογικού οργάνου (βλ. ΣτΕ 1420/2018), ο τίτλος της προτεινόμενης διάταξης πρέπει να κάνει αναφορά σε «συγκρότηση», και όχι σε «σύνθεση» της Επιτροπής Διοικητικής Αρχής Σηράγγων.

Αθήνα, 14 Σεπτεμβρίου 2026

Οι εισηγήτριες

Μαρία Ανδρονοπούλου

Μαριάνθη Καλυβιώτου

Επιστημονικές Συνεργάτιδες

Λεμονιά Φραγκή

Ειδική Επιστημονική Συνεργάτις

Ο Προϊστάμενος του Α΄ Τμήματος

Νομοτεχνικής Επεξεργασίας

Ξενοφών Παπαρρηγόπουλος

Ομότιμος Καθηγητής του

Πανεπιστημίου Πελοποννήσου

Ο Προϊστάμενος της Β΄ Διεύθυνσης

Επιστημονικών Μελετών

Αστέρης Πλιάκος

Ομότιμος Καθηγητής του Οικονομικού

Πανεπιστημίου Αθηνών

Ο Πρόεδρος του Επιστημονικού Συμβουλίου

Κώστας Μαυριάς

Ομότιμος Καθηγητής της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών